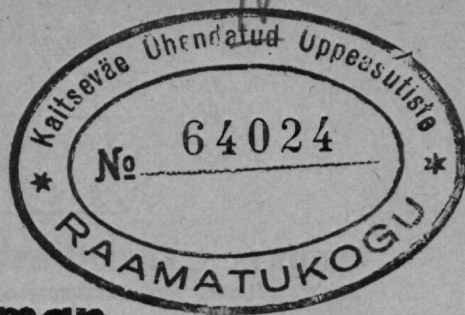

Ea 14905

A. Kideman

Handwritten mark resembling the letter 'R'.

**Rk riviline ja lahingutehniline
väljaõpe**

623,415

Ar 932
Kideman

AR Fr. R. Kreutzwaldi
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

100 071^{*}

I

S i s u k o r d.

I p e a t ü k k.

MEESKONNA VÄLJAÕPPE ÜLDISED ALUSED.

	lhk.
§1. Nõuded meeskonna töötamisvõleduse kohta...	1
§2. Meeskonna oskus täita tabava tule andmiseks tarvilikke eeltõid.....	2
§3. Nõuded meeskonna füüsilise tugevuse ja vastupidavuse kohta.....	2
§4. Meeskonna ühtlane väljaõpe rk pideva lahingulise töötamise tagatisena.....	2
§5. Elementaardrilli eesmärk.....	3
§6. Drilli edukuse põhialused.....	3

II p e a t ü k k.

RK-TOIMKONNA RIVILINE JA LAHINGUTEHNILINE

VÄLJAÕPE.

A. Rakendamata rk juures.

§7. Rk-toimkonna koosseis ja jaotus.....	4
§8. Toimkonna varustus.....	6
§9. Toimkonna rivistused.....	6
§10. Toimkond joonel.....	7
§11. Toimkond kolonnis.....	7
§12. Pöörded paigal ja liikumisel.....	8
§13. Püüside hakitamine.....	8
§14. Kuulipilduja edasitoimetamine ratastel....	9
§15. Kuulipilduja edasitoimetamine lahutatult kandes.....	10
§16. Kuulipilduja edasitoimetamine kolmekaupla kandes.....	11
§17. Kuulipilduja edasitoimetamine roomates....	12
§18. Muud edasitoimetamise viisid.....	13
§19. Toimkonna paiskumine trobikonda.....	14
§20. Kuulipilduja asetamine seisukohale ja seadmine ratastel töövalmis.....	16

II

	lhk.
§21. Kuulipilduja asetamine seisukohale ja seadmine jalgadel töövalmis.....	17
§22. Kuulipilduja laskeseisukoha vahetamine.....	18
§23. Kuulipilduja asetamine paatkelgule ja edasi-toimetamine viimasel.....	20

B. Rakendatud rk juures.

§24. Toimkonna varustus.....	20
§25. Toimkonna rivistused.....	21
§26. Toimkond kolonnis.....	21
§27. Toimkond kuulipilduja kõrval.....	22
§28. Kuulipilduja asetamine vankrile.....	22
§29. Kuulipilduja varustuse normaalne paigutus vankril.....	23
§30. Kuulipilduja mahavõtmine vankrilt.....	23
§31. Kuulipilduja mahavõtmine vankrilt ühes suunamuutmisega.....	24
§32. Kuulipilduja mahavõtmine vankrilt ühes viimise ja ülesseadmisega töövalmis kättenäidatud seisukohale.....	24
§33. Kuulipilduja asetamine reele.....	25

III p e a t ü k k.

RK-RÜHMA RIVILINE JA LAHINGUTEHNILINE

VÄLJAÕPE.

A. Rakendamata rk juures.

§34. Rk-rühma koosseis ja jaotus väljaõppel.....	26
§35. Rk-rühma varustus.....	26
§36. Rk-rühma rivistused.....	27
§37. Rk-rühm kolonnis.....	27
§38. Rk-rühm joonel.....	28
§39. Überrivistused.....	28

B. Rakendatud rk juures.

§40. Rk-rühma rivistused.....	29
-------------------------------	----

III

	lhk.
§41. Rk-rühm rännakkolonnis.....	29
§42. Rk-rühm rännakkolonnis toimkondadena...	30
§43. Rk-rühm joonel.....	31
§44. Überrivistused.....	32
§45. Lähenemisekord.....	33
§46. Rk-rühma hajutamine.....	33
§47. Hajutatud rk-rühma rivistused pealetun- gil.....	34
§48. Suunahoidmine liikumisel hajutatud ri- vistuses.....	35
§49. Rk-rühma peiskumine võitluskorda ja asu- mine kättenäidatud positsioonile.....	36
§50. Rk-rühma positsiooni vahetamine.....	36
§51. Kallaletungikord.....	37
§52. Rünnak ja edukasutamine.....	38
§53. Kaitsekord.....	39
§54. Rk-rühma positsioon.....	39
§55. Laskemoona ja jahutusvee kandmine ja juuretoimetamine.....	40

IV p e a t ü k k.

RK-KOMPANI RIVILINE JA LAHINGUTEHNILINE

VÄLJAÕPE.

§56. Rk-kompani koosseis väljaõppel.....	42
§57. Rk-kompani rivistused.....	43
§58. Rk-kompani joonel.....	43
§59. Rk-kompani rühmakolonnidena joonel.....	43
§60. Rk-kompani rännakkolonnis.....	44
§61. Kogunemised.....	44
§62. Überrivistused.....	45
§63. Rk-kompani varustamine laskemoonaga....	45

L i s a d.

Nr.1. Hobuse rakendamine.....	47
Ünehobuse kaariku rakendis.....	50
Lahtirakendamine.....	51

IV

	lk.
Ünehobuse veovahendi lahtirakendamine..	51
Ünehobuse kaariku lahtirakendamine.....	51
Hobusemehe kohused pärast lahtirakenda- mist.....	52
Nr.2 Rk "Maksim'i" vankrile asetusviise ja aluste tüüpe.....	52
Nr.3. Rk "Maksim'i" talivarustuse- ja veova- hendite tüüpe.....	56
Nr.4. Voori üleminek jääst.....	59
Nr.5. Rk-kompani joonel.....	60
Nr.6. Rk-kompani rühmakolonnidena joonel.....	61
Nr.7. Rk-kompani rännakkolonnis.....	62

Märkide selgitus.

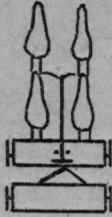
- Rk-kompani ülem (ratsa)
- Rk-kompani ülem
- Rk-kompaniülema abi
- Rühmaülem (ratsa)
- Rühmaülem
- Veltveebel
- Rühmavanem (ratsa)
- Klp.- (toimkonna) ülem
- Sihtur
- Toimkonna laskur
- Hobusemees
- Klp.vanker

VI

Märkide selgitus.

Laskemoona- ja voorivanker

Saaterühma klp. kaarik

Kahehobuse väliköök

Ratsahobune

Rk-kompani laskemoonapunkt

Rk-rühma laskemoonavanker

E e s s õ n a.

Veel käesoleval ajalgi on vastuvaidlematu asjaolu, et rk-d moodustavad lahingus jalaväe peamise tulejõu. Kogemuste varal on selgunud, et rk-st saavutatud tulejõud rahuldab ülesseatud nõudmisi ainult tingimisel, kui meedkonä rk teenimiseks on omandanud küllaldase vilumuse. On selgunud, et väljaõpetamata ja saamatu meeskonna juures rk ei suuda võistelda isegi hää püsisimehega. Küllaldase vilumuse saavutamine rk teenimiseks on seotud suurte raskustega. Vilunud rk-sihtur ja samuti ka iga teine sõdur rk-meeskonnas peab suutma täita terve rea eeltingimusi, et saavutada küllaldasi teadmisi, mis vajalikud rk-ga korrallikuks ümberkäimiseks. Suur osa neist eeltingimustest peab olema rk-sihturile juba loomupärane, näit.: füüsiline tugevus, täieline rahulikkus kiirel töötamisel, jne. Kaugelt suurem osa nimetatud eeltingimustest leiab täitmist alles piinlikult täpsa ja laiaulatusliku väljaõppe juures.

Seniajani on puudunud eeskiri, mis oleks annud näpunäiteid tarviduse korral üksikuteks tegevusteks ja tegevusjärkudeks rk riivilises- ja lahingutehnilises väljaõppes. Väljaõpet on teostatud teadmistel, mis ammutatud üksikutest katkendilistest ettekirjutistest. Sageli teostatakse väljaõpet ka ainult õppuste juhatajate enda poolt koostatud juhtnõõride järgi. Niisuguse väljaõppe juures on täiesti paratamatu väljaõppe ebaühtlus ja sageli ka ebajärjekindlus. Mõlemad nimetatud tegurid halvavad tuntuvalt korrallikku väljaõpet.

Käesoleva kirjutise koostamist on põhjustanud eeskätt vastava käsiraamatu puudumine ja teiseks asjaolu, et juba enam kui kümneaastase väljaõppe teostamise juures on kujunenud välja kindlad ja meie oludele kohased tegevusvõtted, mis nõudsid korraldamist ja jär-

VIII

jestamist. Nii võiks ehk käesolev kirjutis olla abiks väljaõppe ühtlustamisel kuni sellekohase ametliku eeskirja ilmumiseni. Ühtlasi tahaks käesolev kirjutis olla abiks keskasutisele vastava määrustiku koostamisel.

Töö on korraldatud peamiselt vastavalt Sõjakooli rk-klassi õppekavas leiduvatele nõuetele.

Tallinnas.

Juunil 1932.a.

Töö koostaja.

I p e a t ü k k .

MEESKONNA VÄLJAÕPPE ÜLDISED ALUSED.

§1. Nõuded meeskonna töötamisvõleduse kohta.

Materjalosa täieliku tundmise kõrval omab rk meeskonna ettevalmistuses esimesejärgu tähtsuse äärmise võleduse saavutamine relva töölepanekuks kõigi tarviliste võtete täitmisel.

Relva tegelik tulekiirus, s.o. kuulidehulk, mille võib välja paisata relvast märgi pihta suurema ajaüksuse jooksul, ei olene mitte niivõrt relva enese töötamistaktist (laskude arv sekund.), kui relva juures töötava meeskonna võledusest ja oskusest.

Tuleb meeles tada, et iga sekund, mis asjata kulutatakse laadimise, sihikuseadmise, sihtipaneke, sihtipaneke parandamise, külvamisvõtete jne. juures, tähendab tegeliku tulemassi vähenemist 7 - 9 lasu võrt. Aeglane töötamine relva edasitoimetamisel ja ülesseadmisel, asjata ajaviitmine jne. võivad hõlpsasti küsitavaks teha isegi lihtsamate tuleülesannete täitmise.

Isiklik osavus teatavate töövõtete täitmisel üksinda veel ei taga maksimaalset tegelikku tulekiirust. Selle osavuse kaasas peab käima alaline tähelepanu, silmapilke reageerimine kõigile käsklustele, leppemärkidele ja korraldustele ning nende kiire, eksimatu täitmine. Samuti peab kuulipildujameeskonna juhil olema välja arenenud hea otsustamisvõime, kiiret ja eksimatut teotsemist tagav käslemisetechnika ning harjumus sihturi ja laaduri silmapilkeks abistamiseks, kui viimased milgil põhjusel ei suuda teotseda küllaldase kiirusega või eksivad käskluste täitmisel.

§2. Meeskonna oskus täita tabava tule andmiseks tarvilikke eeltöid.

Tabava tule avamine rk-st nõuab alati terve rea eeltöid. Tähtsamaid neist, peale tule ettevalmistamise ja klp. käsitamise tulistamisel, on oskus klp. kiirelt ja vigastamatult edasi toimetada, kiirelt ja varjatult õigele seisukohale asetada, kiirelt kandmiseks lahutada ja uuesti koostada. Kõiki neid eeltöid teha ka pimedas ja gaasimaskides peavad suutma kõik reamehed.

Kuulipildujaülemad peavad neil aladel olema ette valmistatud eriti hoolsalt. Peale selle peab kuulipildujaülem suutma oma meeskonda edukalt juhtida kõigil iseseisvatel liikumistel, seisukohtadele asumistel, seisukohtade kindlustamisel ning moondamisel ja tuleavamiseks tarviliste eeltööde tegemisel.

§3. Nõuded meeskonna füüsilise tugevuse ja vastupidavuse kohta.

Rk, samuti ka laskemoona ning jahutusvee võrdlemisi suur kaal, nõuab rk meeskonnalt väga suurt jõupingutust seisukohtade vahetamisel ja pikematel edasiliikumistel vastase tule mõju piirkonnas. Füüsiline tugevus ja vastupidavus on seega tähtsamaid elemente meeskonna väärtuse hindamisel. Seda tuleb silmas pidada nihästi meeskonna esialgsel väljavalikul kui ka kehaliste võimete väljarendamisel terve teenistuse aja jooksul.

§4. Meeskonna ühtlane väljaõpe rk pideva lahingulise töötamise tagatisena.

Tegelikul töötamisel rk-ga täidab selles toimkonnas iga mees mingisuguseid erikohuseid. Toimkonna väljaõpetamisel tuleb aga iga mees õpetada täitma kõiki neid erikohuseid. Ainult nii on võimalik lahingus rivist väljalangevaid numbreid otsekohe asendada teistega ja jätkata relvaga töötamist.

§5. Elementaardrilli eesmärk.

Elementaardrilliga tuleb saavutada, et kõik lahingutehnoloogilise väljaõppesse puutuvad eeltööd mõjuva tuleandmiseks, nagu kuulipilduja ja varustuse vabastamine veovahendilt, käsitsi edasiviimiseks valmisõadmine ja käsitsi edasitoimetamine, ülesseadmine laskeseisukohale, seisukohalt mahavõtmine ja uuele seisukohale viimine, sünniksüd üheltpoolt minimaalse ajakuluga, teiselt poolt aga nii, et oleks tagatud tule maksimaalne mõjuvus.

§6. Drilli edukuse põhialused.

Kiirus üksikute tegevuste täitmisel saavutatakse peamiselt reeglipäraste töövõtete ja nende võtete täitmise kätteharrjutamisega masinliku eksimatuseeni. Närviline töötamine töötamiskiirust ei suurenda. Kui töövõtte täidetakse veata, eksimatult, nii et vaja ei oleks hiljem parandada tehtud tööd, siis saavutatakse isegi pealtnäha aeglasel töötamisel palju suurem üldine töökiirus, kui palavikulise töötamisega korratu, halvasti täidetud ja tehtud töö mitmekordset parandamist nõudvate töövõtete juures.

Töövõtte eksimatu, masinlik täitmine on ainult süstemaatilise, püsiva ja põhjaliku harjutamise viil.

Võtete kirjelduste põhõpetamine, pikad sõnalised seletused ja läbirääkimised tehtud vigade parandamisel jne., viidavad ainult aega ja ei vii eesmärgile. Niipalju kui iganes võimalik, tuleb aega kasutada õpilaste eneste tegelikult harjutamiseks,

Iga tegevus tuleb alguses kätte õppida üksikute võtete kaupa. Kui ühte võtet juba laimamatult täidetakse, siis minna üle järgmise kätteharrjutamisele. Kui kõik võtted on järjekorras kätte harjutatud, siis võidakse asuda terve tegevuse täitmisel võtete etteütlemise (taktiilugemise) järele. Võtete etteütlemise tempot tuleb järk-järgult kiirendada kuni tegevuse täitmiseks on saavutatud ette nähtud ligikaudne normaalkiirus. Selle järele võib lasta õpilasi tervet tegevust täita ilma võ-

tete etteütlema, hoolega jälgides, et ka siis igat võtet täidetaks puhtalt, kobamata, järgmist võtet selgesti eraldatult ning hoidutaks närvilikust tõttamisest.

Iga terviktegevuse ja iga võtte täitmise peab õpetaja õpilastele isiklikult täpsalt ette näitama. Selle juures tuleb otsekohe lühidalt juhtida tähelepanu sagedasti ettetulevatele töötamisvigadele ja tagajärgedele valevõtte täitmisel.

Sageli tuleb eeskirja tegevusekirjeldistes näidatud võtteid veel jagada osadeks, et õpilastele põhjalikumalt harjutada kätte liigutusi tegevusevõtte täitmisel, teatevate kuulipildujaosade haaramisel jne.

Töötamisevigu parandada rahulikus käsklusetoonis. Esimestel parandustel võtte lihtsalt tunnustada valesti täidetuks ("Pole õige!"), et õpilast ennast sundida meele tuletamata võtte õiget täitmist. Kui see ei aita, võimalikult lühidalt, ühe või paari sõnaga ("Pöial!" - "Vasak käsi!" - "Lookadel üleval!" - "Pidur lahti!" jne.) juhtida tähelepanu vea iseloomule. Kui ka see ei aita, või kui võtte täitmisel kohe alguses tehakse palju vigu, võtte täitmine näidata õpilastele uuesti ajaviitmatult ette.

II p e a t ü k k.

RK-TOIMKONNA RIVILINE JA LAHINGUTEHNILINE VÄLJAÕPE.

A. Rakendamata rk juures.

§7. Rk-toimkonna koosseis ja jaotus.

Üksiku rk toimkonna koosseisu kuuluvad normaalselt:
kuulipildujaüle,
sihtur,
neli laskurnumbrit: 1 - 4,

tagavar anumbrid: 5 - 6 ja hobusemees.

Kuulipilduja ülem juhib meeskonna tegevust kõikidel liikumistel, seisukohale asumisel, seisukoha parandamisel ja kindlustamisel. Peale selle on tema kohuseks alaline ja hoolas järelevalve kuulipilduja ning kõigi selle juure kuuluvate abinõude korrasoleku ja korrashoidmise järele. Rikete ja lasketakistuste ettetulemisel peab sihturit ja nr.1-st otsekohe isiklikult abistama, kui need ei suuda kõrvaldada mingisugusel põhjusel riket või takistust tarvilise kiirusega.

Sihtar on relva vahetu käsitaja ning ajaline hooldaja. Ta vastutab selle eest, et kuulipilduja mahavõtmine vankrilt ja käsitsi edasitoimetamine sünniks korralkult, ilma relva rikkumata. Seisukohale asumisel on ta kohuseks kuulipilduja õige ülesseadmine, laadimine, sihtipanek ja kätte juhutatud märkide tulistamine. Selle juures täidab ta täpsalt kõiki rühmaüleva või kuulipildujaüleva poolt antavaid tulejuhtimise käske ja käsklusi; tarbekorral, kui need käsud ja käsklused puuduvad või hilinevad, juhib ning korrigeerib ta oma tuld ise-seisvalt. Peale selle on tema kohuseks kõigi ettetulevate lasketakistuste kõrvaldamine, õigeaegne veevahetamine jahutusümbrikus, kuulipilduja õlitamine ja puhastamine tulevaheaegadel ning tuletgevuse lõppemisel. Kuulipilduja käsitsi edasitoimetamisel on tema kanda optiline sihtik.

Nr.1 on sihturi vahetuks abiliseks kõigi ülal loetletud tegevuste täitmisel. Kuulipilduja käsitsi edasitoimetamisel on temal alati kaasas üks täidetud lindikast selleks, et seisukohale asumisel oleks võimalik avada tuld silmapilkselt; ka on tema kanda kuulipilduja nurgamõõtja.

Nr.2 toimetab kohale tagavaraosad ja veenõu ning hoolditseb selle eest, et jahutusvett alati küllaldaselt oleks saadaval. Kui tulistamisel tuleb ette lasketakistus, mille kõrvaldamine sünnib luku või söötja vahetamise teel, seab ta välja vahetatud luku või söötja võimaluse korral viibimata korda. Kui välja vahetatud luku

või söötja kordaseadmine tuleseisukohal ei ole võimalik, hoolitseb ta nende kiirelt kompani relvuri kätte toimetamise eest.

Nr. nr.3 ja 4 on padrunitekandjad. Tarbekorral abistavad nad kuulipildujaülemat vaatlemisel.

Tagavaranumbrid 5 ja 6 hoolitsevad kuulipilduja pideva laskemoonaga varustamise ning tühjaks saanud lintide täistoppimise eest.

Hobusemees peab suutma hobust korralikult rakendada, tundma rakendise ja veovahendi korrasolekut, mille eest täielist vastutust kannab (lisa nr.1) ja oskama juhtida rakendatud hobust kõige mitmekesisemal maastikul ja mitmekesisemas olukorras. Ka peab hobusemees teadma kuulipilduja ja varustuse veovahendile pakkimise korda ja mõistma laadida linte padrunitega.

§8. Toimkonna varustus.

Rk-toimkonda kuulub järgmine varustus:

- 1) kuulipildujaülemal - püss ja binokkel,
- 2) sihturil - optiline sihik,
- 3) nr.1-sel - üks lindikast ja kuulip.nurgamõõtja,
- 4) nr.2-el - püss, tagavaraosade kott, tagavara-raud ja veenõu,
- 5) nr.3-dal - püss ja kaks lindikasti,
- 6) järgnevatel numbritel on igaühel püss ja kaks lindikasti.

Nimetatud varustus on toimkonnal rakendamata kuulipildujate juures alati kaasas.

§9. Toimkonna rivistused.

Toimkonna rivistused rakendamata rk juures on - toimkond joonel ja kolonnis. Joonele koguneb toimkond alati ühte viirgu, kuna kolonni koostatud kuulipildujaga - ainult kahekaupa. Kolonni lahutatud kuulipildujaga ja rühma koosseisu asub toimkond ühekaupa. Kallaletungil liigub ja teotseb toimkond laialipaisatud rivistuses, millel ei ole kindlat kuju ja kus iga sõdur valib endale koha ülesande kohaselt, mis tal on täita kuulipilduja

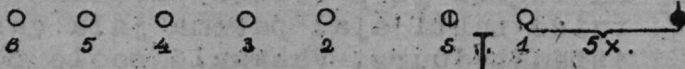
juures teotsemisel. Vastavalt eelnimetatud ülesannetele või maastiku ja olukorra tingimustele, kujuneb toimkonna rivistus trobikonnaks, milles numbrid paiguvad kuulipilduja järele hajutatult sügavusse.

§10. Toimkond joonel.

Lahku lastud või laiali paisatud toimkonna kogumiseks annab kuulipildujaülem vajaduse järgi signaali ehk leppemärgi, asub ise vajalikule kohale, näoga sinna poole, kuhu peab olema pööratud toimkonna rinne ja annab käskluse:

"Toimkond, joonele - kogu!"

Kuulipildujaülemast 5 sammu vasakule asuvad sihtur ja nr.1 (sihturi juhtimisel) kuulipildujaga nii, et nr.1 asuks paremal, hoides kuulipildujat hännast vasaku käega, kuna sihtur asuks nr.1-st vasakule, hoides kuulipildujat hännast parema käega ja jääksid seisma kuulipildujaülema poolt ette nähtud suunas. Sihturist vasakule kahe käe ulatusel (sihturi ja nr.2-se seespoolsed käed vastamisi) asub nr.2, kellest vasakule harilikkuudele intervallidele asuvad järgnevad numbrid. Toimkond joondub sihturi järgi (joon.nr.1).

Joon.nr.1.
Toimkond joonel.

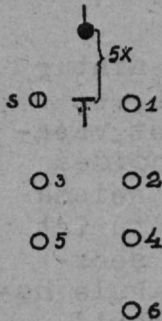
§11. Toimkond kolonnis.

Kolonnis kogumiseks pärast vajalikku signaali või leppemärgi kuulipildujaülem annab käskluse:

"Toimkond, kolonni - kogu!"

Käsklus antud, jääb kuulipildujaülem seisma näoga kaavatsetava liikumisesuuna poole. Kuulipildujaülema seljataha 5 sammu kaugusele asuvad sihtur ja nr.1 kuulipildujaga (sihturi juhtimisel), hoides kuulipildujat nagu

joonele kogunemiselgi ja joonduvad nii, et kuulipilduja-ülem asuks intervalli keskkohal. Sihturi seljataha asub nr.3 pool sammu kuulipilduja tõukesuurendajast tahapoolle ja nr.1-se seljataha asub nr.2, joondues nr.3-ga väljasirutatud käe ulatusel, nii et kuulipilduja tõukesuurendaja asuks intervalli keskkohal. Järgnevad numbrid asuvad nr.2-se ja nr.3-da seljataha, - paarisarvulised numbrid parempoolses kolonnis ja paarituuravulised - vasakpoolses, joondues distantsidel ja intervallidel väljasirutatud käte ulatusel (joon.nr.2).

§12. Pöörded paigal ja liikumisel.

Pööre täidetakse käskluse järgi:

- 1) "Parem - pool (e)!"
- 2) "Vasak - pool (e)!"

Pöörded täidetakse J.E. §79 kohaselt peale sihturi ja nr.1, kelle juures teostuvad pöörded järgmiselt: paremale poole pööramisel astub sihtur parema jalaga sammu paremale ette, pöörates ühtlasi näoga paremale ja tuues teise takti ajal järsult vasaku jala parema jala juure. Nr.1 teostab pöörde astudes vasaku jalaga sammu tagasi ja pöörates paremale, tuues teise takti ajal parema jala vasakule järsult juure. Vasakule poole pööramisel

Joon.nr.2.
Toimkond kolonnis.

astub sihtur parema jalaga sammu tagasi, pöörates ühtlasi vasakule, kuna nr.1 samal ajal astub vasaku jalaga sammu edasi pöörates vasakule. Teise takti ajal sihtur toob juure vasaku- ja nr.1 parema jala. Liikumisel teostub pööre sihturi ja nr.1-se juures kaarkäiguga vastavasse suunda.

§13. Püsside hakitamine.

Püssid hakitakse käskluse järgi:

"Püssid - hakki!"

Toimkond ehitab ainult ühe haki nr.3 ja nr.4 vaheko-

hale. Tiibadelt antakse püssid täitekäskluse järgi hak-
kipanemiseks käest-kätte.

Käskluse järgi:

"Kuulipilduja - maha!"

asetatakse kuulipilduja hännaga vastu maad; ühtlasi ase-
tavad numbrid selle käskluse järgi maha kõik kuulipildu-
ja juure kuuluva varustuse: lindikastid üks ühele- ja
teine teisele poole kandjast, nr.2 - tagavaravintraua
paremale ja veenõu vasakule poole maha. Kõik varustus
joondatakse välja parema tiiva poole kuulipilduja hännaga
otsaga ühetasa.

Käskluse järgi:

"Paunad - maha!"

võetakse seljapaunad seljast ja asetatakse oma ette ma-
ha saapaninadega ühele joonele. Ühtlasi asetatakse maha
selle käskluse järgi ka seljaskantav kuulipildujavarus-
tus, nagu tagavaraosadekott, nurgamõõtja jne., korral-
dades viimased paunade peale.

Püssid võetakse hakist käskluse järgi:

"Püssid!"

Kuulipilduja asetatakse veovalmis ning varustus võe-
takse kätte käskluse järgi:

"Kuulipilduja!"

§14. Kuulipilduja edasitoimetamine ratastel.

Käsitsi ratastel vedamiseks seatakse kuulipilduja
käskluse järgi:

"Ratastel veovalmis!"

Kui kuulipilduja oli pandud jalgadele, võetakse ta
veovalmis järgmiste võtetega:

I võte: Nr.1 vabastab aluslaua piduri, sihtur tõmbab
aluslaua äärmisse tahaseisu ja annab hoobade ja tõste-
kruvi abil maksimaalse tõste (kuklale kõige madalama
asetise).

II võte: Sihtur ja nr.1 haaravad hännakaared ja rat-
tad nagu jalgadele tõmbamisel, jalapöiad toetatakse alu-
sejalgade vastu eestpoolt ja kuulipilduja lastakse su-
juvalt ratastele.

III võtte: Käed asetatakse alusejalgade ja hännakaarte külge nagu jalgade laialiasetamisel töövalmis seadmise juures; jalad klapitakse kokku ja juhitakse pesadesse.

Kui töövalmis kuulipilduja oli ratastel, siis täidetakse ainult võtte nr.1.

Vedajad vahetavad käed puhkamiseks käskluse järgi:
"Omavahel vaheta!"

Kui vedajad väsinud vahetatakse sihtur nr.2-ga ja nr.1 nr.3-ga ümber käskluse peale:

"Numbrid vaheta!"

Selle käskluse peale nr.2 ja nr.3 annavad vedajate käte vabastamise otstarbel üleliigse varustuse järgmistele numbritele üle ja asuvad kuulipildujat vedama. Vabanenud vedajad asuvad toimkonna lõppu ja võtavad oma kätte varustuse, mis vahetajad andsid ära käte vabastamiseks. See vahetus täidetakse alati liikudes.

Märkus: Rk-toimkonna moondamise otstarbel võib kuulipildujailem lasta kuulipildujat vedada ka ühel mehel. Sellejuures liigub toimkond ühekaupa kolonnis või trobikonnas.

§15. Kuulipilduja edasitoimetamine lahutatult kandes.

Pehmel maapinnal (stügav tuiskliiv, soo, pehme künd jne.) on kuulipilduja ratastel vedamine tihti raskem kui kandmine.

Mitmesuguste kandeviiside hulgas, pikemat aega liikumisel, on kõige otstarbekohasem liikumiseviis kuulipildujaga niisugune, kus kuulipilduja kere on eraldatud alusest ja kus sihtur kannab seljas keret ja nr.1 samuti alust.

Kandmiseks eraldatakse kuulipilduja kere alusest käskluse järgi:

"Kandmiseks lahuta!"

Kere eraldamine alusest sünnib ratastelasuva kuulipilduja juures järgmiste võtetega:

I võtte: Nr.1 vabastab aluslauapiduri ja sihtur lükab aluslaua silma järgi horisontaalseks.

II võte: Nr.1 keerab välja aluse ja kere ühenduspoldi, kuna sihtur tõmbab välja tõstemehhanismi ühenduspoldi (vabaneb kere).

III võte: Sihtur haarab kere selga (tõukesuurendaja ettepoole); nr.1 asetab kere ühenduspoldi oma pessa ja kinnitab mutriga.

IV võte: Nr.1 vabastab hännaluku, haarab ristamisi kätega hännast (parema käega vasakpoolsest hännakaarest ja vasakuga - parempoolsest); nr.2 haarab samal ajal rattastest ja tõstab nr.1-le aluse selga (alus asub kandjal niiviisi seljas, et kandja pea oleks hännakaarte vahelt läbi ja händ oleks alla murtud).

Ratastele asetamine sünnib vastupidises järjekorras järgmiste võtetega:

I võte: Nr.1 paigutab nr.2 kaasabil aluse ratastele ja kinnitab hanna lukuga.

II võte: Nr.1 vabastab keret ja alust ühendava poldi alusest, kuna sihtur paigutab kere alusele.

III võte: Nr.1 juhiv ühenduspoldi oma pessa ja kinnitab mutriga, kuna sihtur samal ajal paigutab tõstemehhanismi poldi oma kohale.

IV võte: Nr.1 vabastab aluslauapiduri, sihtur tõmbab aluse äärmisse tahaseisu ja annab hoobade ja tõstekruvi abil maksimaalse tõste.

Märkus: Viimane võte täidetakse sel juhul, kui edasi liikumine sünnib ratastel. Kui on tarvidus kuulipildujat samale kohale töövalmis seada, jääb viimane võte täitmata.

Sihturit vahetab kandmisel nr.2, ja nr.1-st nr.3. Aluse aitab nr.3-le selga nr.2 enne sihturi vahetamist.

§16. Kuulipilduja edasitoimetamine kolmekaua kandes.

Ratastelasuva kuulipilduja kolmekaua kandmiseks antakse käsklus:

"Kolmekaua - kandes!"

Käskluse peale haarab sihtur hännast parema käega, nr.1 - vasaku käega parempoolsest rattast (arvatud lii-

kumise suunast) ja kolmandaks kandjaks asub nr.2, haarates parema käega vasakpoolsest rattast; käe vabastamiseks annab nr.2 sihturile üle veenõu. Selle järel kandjad tõstavad ühekorraga kuulipilduja maast üles.

Seda käsklust võib täita ka liikumisel ratastelvetava kuulipilduja juures otsekohe, seisma jäämata, käskluse peale:

"Kolmekaupa - kandes!"

Käsklus täidetakse järgmiste võtetega:

I võte: Nr.2 astub kiirendatud sammuga vasakule poole kuulipilduja kõrvale ja haarab parema käega vasakpoolsest rattast, andes veenõu sihturile üle.

II võte: Nr.1 vabastab käe hännast ja haarab vasaku käega parempoolsest rattast.

III võte: Nr.1 ja nr.2 tõstavad üheaegselt rattad maast üles

Käte väsides, mis tuleb eriti ratastest kandjate juures kiiresti ilmsiks, vahetavad viimased omavahel kohad ja seega käed kuulipildujaülema käskluse järgi:

"Omavahel - vaheta!"

Käskluse peale asetatakse kuulipilduja maha, kandjad vahetavad kohad, kuna sihtur vahetab käe.

Kui kandjad numbrid on väsinud, vahetavad neid järgmised kolm numbrit; kusjuures nr.3 vahetab sihturi, nr. 4 - nr.1-se ja nr.5 - nr.2-se.

Käskluse peale "numbrid vaheta" asetatakse kuulipilduja maha; vahetajad numbrid annavad üle enda ühes käes kantava varustuse vabanenud numbritele, haaravad kuulipildujast kinni ja tõstavad ta edasiliikumiseks maast üles.

Kui käsklus numbrita vahetamiseks anti liikumisel, järgneb edasiliikumine ilma sellekohase käskluseta.

Märkus: Võtted omavahel vahetamisel selle kandmiseviisi juures liikumisel sündigu niivõrt kiirelt, et ei saaks takistatud edasiliikumine.

§17. Kuulipilduja edasitoimetamine roomates.

Kuulipilduja edasitoimetamiseks ja samuti tegevate numbrita edasiliikumiseks roomates antakse käsklus:

"Roomates!"

Selle käskluse peale vabastab nr.1 käe hännast, kuna sihtur pöörab kuulipilduja otsa liikumissuunda ja seab aluslaua silma järgi horisontaalseks.

Mõlemad (sihtur ja nr.1) asuvad lamadesasendisse kahele poole kuulipildujat (sihtur vasakule ja nr.1 paremale) nii, et nad sisemiste kätega tagantpoolt ulataksid haarata hända. Roomamisel tõugatakse kuulipilduja sirge käe ulatusel ette, mille järele tõukajad ise roomavad endisesse asendisse kuulipilduja kõrvale, jne. Numbrite vahetamisel sihtur ja nr.1 jätavad kuulipilduja paigale, kuna ise roomavad kuulipildujast veidi maad eemale, et vabastada ruumi kuulipilduja kõrval järgmistele numbritele. Järgmised kaks numbrit roomavad kuulipilduja juure ja asuvad järjekorras sihturi ja nr.1 kohale, ning roomamine jätkub käskluseta. Kui roomamisele järgneb kuulipilduja töövalmisseedmine, asuvad sihtur ja nr.1 kuulipilduja juure.

§18. Muud edasitoimetamise viisid.

Muudest edasitoimetamise viisidest on veel kandmine kahekaupa ja neljakaupa.

Kahekaupa kandmist alustavad sihtur ja nr.1 käskluse järgi:

"Kahekaupa - kandes!"

Käskluse peale sihtur ja nr.1 haaravad sisemiste kätega ratastest ja välimestega - hännakaartest, tõstavad kuulipilduja maast üles ja liiguvad edasi.

Numbrite vahetamist selle kandmiseviisi juure ei teos tata.

Neljakaupa kandmiseks antakse käsklus:

"Neljakaupa - kandevalmis!"

Käskluse peale asuvad sihtur ja kolm esimest numbrit kuulipilduja juure ja asetavad kuulipilduja neljakaupa kandevalmis järgmiste võtetega:

I võte: Nr.1 vabastab aluslauapiduri ja lükkab aluslaua silma järgi horisontaalseks.

II võtte: Nr.1 vabastab hanna luku ja paigutab ühes sihturiga kuulipilduja jalad(kumbki omapoolse) tugi-poltide alla.

III võtte: Nr.2 ja nr.3 haaravad ratastest, sihtur ja nr.1 jalgadest ja tõstavad kuulipilduja maast üles.

IV võtte: Sihtur ja nr.1 murravad hanna kuulipilduja alt läbi, kuna nr.2 ja nr.3 püüavad selle kinni ning asuvad kandma kuulipildujat viimasest. Sihtur ja nr.1 kannavad jalgadest, liikudes ise ees.

Omavahel vahetamiseks asetatakse kuulipilduja maha, kusjuures vahetuvad ees- ja järelliikujad, kumbki paar ainult omavahel. Uute kandjate poolt ei teostata nimetatud kandeviisi juures vahetust.

Nimetatud kandeviis on kõige otstarbekohasem kasutada veest läbimiseks, kus on tarvidus tõsta kuulipildujat üles õlgadele või väljasirutatud kätele. Võtted täidetakse käskluse peale:

"Kuulipilduja õlgadele!" või

"Kuulipilduja üles kätele!"

Sarnaselt, s.t. pööratud hännaga võib kuulipildujat kanda ka kahe mehega, kusjuures sihtur kannab jalgadest ees ja nr.1 hännast järel. Muidugi peab pöörama sel juhul kuulipilduja aluslauapöörikul äärmisse seisu, vastasel korral jääb kuulipilduja esiots kandmisel ette. Ratastele tagasipaigutamine sünnib vastupidises järjekorras.

§19. Toimkonna paiskumine trobikonda.

Tule avamiseks kallalsetungi piirkonda jõudmisel või sattudes tabava pikitule alla, paiskub toimkond trobikonda. Trobikonnas on igal numbril vabadus valida kõige parem koht maastikul kohanemiseks, arvestades ainult seda, et ei jookseks ise kuulipildujast mööda ja et viibiks ise kuulipildujale küllaldasest lähiduses, et oleks võimalik tarviduse korral oma ülesande takistamata täitmine. Paiskumiseks antakse käsklus:

"Trobikonda!"

Käskluse peale paiskub toimkond laiali joonisel nr.3 näidatud korras.

Kuulipildujaülem hüppab niisugusele kohale, kus oleks võimalik kuulipildujat enam-vähem korralikult varjata. Kuulipildujaülema järgi toimetavad sihtur ja nr.1 varje taha ka kuulipilduja. Samal ajal ka teised numbrid võtavad sisse varjatud kohad. Nr.2 valib endale varje võimalikult kuulipilduja lähedale, et tuletegevuses üle anda sihturile tarviduse korral kuulipilduja tagavaraosi viivitamata. Nr.3 peab arvestama alati korralikke vaatlusvõimalusi lahinguväljal, millest välja minnes valib ka endale koha. Nr.nr.4,5 ja 6 asuvad varjatud kohtadele, moodustades aheliku numbrite järjekorras tahapoolle laske- moona vankri suunas. Nimetatud numbrid laevad ühtlasi vankri juures linte ja toimetavad neid moodustatud ahelikku mööda kuulipilduja juure (joon.nr.3).

Trobikonda paiskunud toimkond koguneb kuulipilduja juure käskluse järgi:

"Toimkond kuulipilduja järele kolonni - marss!" (marss-marssi). Edasiliikumine sünnib käskluse järgi:

"Kuulipilduja edasi - marss!" (marss-marss!)

Kui on tarvidus hoida meeskonda ühekaupa kolonnis, antakse käsklus:

"Kuulipilduja ühekaupa edasi - marss!" (marss-marss!)

Joon.nr.3.

Rk-toimkond trobikonnas.

§20. Kuulipilduja asetamine seisukohale ja seadmine ratastel töövalmis.

Ratastel käsitsi edasitoimetatav kuulipilduja viiakse laskekohale ja seatakse töövalmis järgmiselt:

Kohaleviimiseks antakse käsklus:

"Selle või selle eseme juure! (või minu juure),

Sinna või sinna laskmiseks!" (umbkaudselt, nagu otse, poolparemale, vasakule jne., või lihtsalt umbkaudselt laskesuunda käega näidates, nähtavat eset nimetades jne.)

"Jookstes! (või roomates)

- Kohale!"

Esimesed kaks käsklust võidakse ka asendada vabaltõnastatud käsuga, mis aga peab olema võimalikult lühike. Viimased kaks käsklust võidakse asendada leppemärkidega.

Käskluse või leppemärgi järgi viivad sihtur ja nr.1 kuulipilduja enese järel vedades või enese ees tõugates (roomamisel) näidatud kohale, asetavad ta võimalikult horisontaalsele pinnale ja pööravad kuulipilduja hanna nii, et kuulipilduja jääks nõutavasse laskesuunda. Sihtur asub kuulipilduja taha, nr.1 kuulipildujast paremale, söötjast veidi tahapoole, nii et ta töötamisel võiks juhtida linti vabalt söötjasse.

Kui kuulipilduja alus on jalgadeta või kui olukorra kohaselt laskmine jalgadelt ei ole võimalik, antakse käsklus:

"Ratastel töövalmis!"

Nr.1 vabastab aluslauapiduri, sihtur lükkab, kuulipildujat käepidemest hoides, aluslaua horisontaalseisu, milles see piduriga kinnitatakse. Selle järele annab sihtur kuulipildujale niisuguse seisu, et vintraud jääks ligikaudu paralleelseks eeloleva laskevälja pinnaga või oleks ligikaudu suunitud märki, millo pihta kavaisetakse avada tuld.

Kui kohal, kuhu kuulipilduja asetati, maapind ei ole täiesti horisontaalne, tuleb ühe või teise ratta kerge sissekaevumisega kuulipildujale anda niisugune seis, et sihik ei jääks silmaga äratuntavalt längu. Juhtudel, kui seda nõuet täiesti võimatu täita (seisukohad mäeveergudel), teatab sihtur kuulipildujaülemale aluse längujäämisest:

"Parem (vasak) ratas kõrgemal....cm!"

Kui eelseisev tuletegevus nõuab erilist täpsust sihtipanekuks või kui laiuti külvatud tulega on vaja katta pikemaid märgirindeid, tuleb aluslaua pööririk ühe või teise ratta või hanna sissekaevumisega seada täpsalt horisontaalseks. Pööririku horisontaalsust kontrollitakse alaliselt aluslaua küljes oleva veeloega abil või kui see puudub, pööririkule asetatava käsi-veeloega. Viimasel juhul pööririku horisontaalseisu kontrollida kahes vastastikku perpendikulaarses suunas (raua ja ühendustelje suunad). Pööririku horisontaalsust võib kontrollida ka nurgamõõtjaloega abil. Selleks loekaarele ja loemikromeetrile anda O-seisud ja tõstemehanismi kruviga vintrauale anda tõste O. Pööririk on horisontaalne, kui kuulipilduja pööramisel loe O jääb paigale.

Pööririku loodiseadmiseks antakse käsklus:

"Alused loodi!"

Kui tuletegevuse ettevalmistamiseks on küllalt aega, kaevatakse mõlemad rattad aluse võnkumiste sunbutamiseks rummudest saadik maa sisse. Kui vaja, kaevatakse vastavalt sisse ka händ.

Rataste sissekaevamiseks antakse käsklus:

"Rattad maasse!"

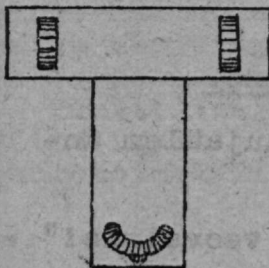
Jalgadeta kuulipilduja kindlamaks ülesseadmiseks on mõnes olukorras võimalik tarvitada n.n. "T" platvormi, "T" taolist paksu puualust (joon.nr.4). See alus kaevatakse terves oma paksuses horisontaalselt maa sisse, lahtikaevatud muld tambitakse ümber kinni. Kuulipilduja asetamiseks "T" platvormile antakse käsklus:

"Platvormile!"

§21. Kuulipilduja asetamine seisukohale ja seadmine jalagadel töövalmis.

Seisukohale viimiseks annab kuulipilduja juures käskluse, nagu tähendatud §20. Kui kuulipilduja on jalgadega ja kui olukord võimaldab, seatakse see alati jalgadele töövalmis. Selleks antakse käsklus:

"Jalgadele - töövalmis!"

Joon.nr.4.

Selle käskluse täidavad sihtur ja nr.1 järgmiste võtte-
tega:

I võte: Asuda algseisu, sihtur vasakule, nr.1 parema-
le. Sisemiste kätega haarata hännakaared ja händ niipal-
ju maast lahti tõsta, et oleks hõlbus tõmmata jalgu pesa-
dest välja; välimiste kätega haarata jalad tihedalt jala-
käppade juurest.

II võte: Tõmmata jalad pesadest välja ja asetada üht-
laselt laiali. Siinjuures sihtur paigutab endapoolse ja-
la nõutavasse pesa (jalgu tõmmata mitte viimase võimalu-
seni laiali) ja teatab sellest nr.1-le:

"Kolmas pesa!" - "Neljas pesa!" jne.

(Esimeseks pesaks loetakse see, kus asub jalg otsaga siis,
kui ta on paigutatud hännakaare kõrvale).

III võte: Vahetada käte asukohad. Välimiste kätega
haarata rattad, sisemiste kätega hännakaared ja suruda
händ maha. Jalapöiad toetada vastu kuulipilduja jalgu.

IV võte: Järsu tõmbega tõmmata kuulipilduja jalgadele.

V võte: Vabastada aluslauapidur, lükata aluslaud hori-
sontaalseisu.

Aluse silmajärgi horisontaalseks seadmine ja täppis väl-
jaloodimine sünnivad analoogiliselt vastavatele tegevus-
tele ratastel töövalmis seadmise juures.

Ka jalad võib aluse võnkumiste sumbutamiseks sügavasti
maasse kaevata ja tampida nende ümber muld kinni. Selleks
antakse käsklus:

"Jalad maasse!"

Märkus: Jalgadel töövalmis seatud kuulipilduja juures
jäävad sihtur ja nr.1 asendisse, mis võimaldab
neile korralikku töötamist ja varjumist, väl-
tides asendist olenevaid ja töötamist takista-
vaid vigu.

§22. Kuulipilduja laskeseisukoha vahetamine.

Uuele laskeseisukohale minekuks kuulipildujaülem an-
nab käsklused:

"Kuulipilduja tühjenda!"

Nimetab edasitoimetamiseviisi ("Ratastel veovalmis!" -

"Kandmiseks - lahuta!" jne.).

"Hüpe (niimitme kaupa) minu järele uuele seisukohale - marss-marss!" (marss!).

Käsklus antud, kuulipildujaülem ja temaga kaasas nr.3 (vaatleja) jooksevad (liiguvad) ees uuele seisukohale. Uuele seisukohale jõudes teeb kuulipildujaülem kiire luure seisukoha kohta ja määrab ära kuulipilduja asukoha. Nr.3 valmistab ratastele või jalgadele esialgsed pesad, või kui see pole tarvilik, abistab kuulipildujaülemat vaatlemisel. Kui kuulipildujale uus täppis asukoht leitud, alustab kuulipildujaülem otsekohe laskeandmete kogumist.

Kui sihtur ja nr.1 on jõudnud panna kuulipilduja vanal seisukohal hüppevalmis, alustavad nad järeleliikumist varjeid mööda, kust läks ees kuulipildujaülemgi. Kuulipilduja järeleviimine sünnib sihturi juhtimisel ja vastutusel. Kui sihtur ja nr.1 on jõudnud uue seisukoha lähidusse, hüppavad nad varje taha, kuhu on määratud kuulipilduja seisukoht ja roomates, kuulipildujat enda ees tõugates, asetavad selle kuulipildujaülema poolt näidatud kohale. Et sihturile ja nr.1-le juba eemalt oleks näha kuulipilduja asetamiseks täppis seisukoht, selleks kuulipildujaülem lamades sirutab välja parema käe, mille ulatusega määrab ära vasaku ratta (jala) asukoha.

Nr.2 kannab hoolt selle eest, et ta oleks tagavaraosadega kohal selleks ajaks, kui tuli avaneb kuulipildujast uuelts seisukohalt.

Kõik tagavararõõmbrid on kohustatud kokku korjama vanalt seisukohalt kõik lindikastid ja hoolitsema selle eest, et uuelts seisukohalt tuletgevuse jätkamiseks oleks küllaldaselt padruneid. Selleks valivad nad lähema ja varjatuma liikumisetee, kust jätkavad laskemoona ja varustuse kuulipilduja juure toimetamist.

Kuulipildujavanker liigub kuulipilduja seisukohale võimalikult ligemale, et vältida viivitamist padrunit juuretoimetamisel.

§23. Kuulipilduja asetamine paatkelgule ja edasitotamine viimasel.

Kui lumekate niivõrt sügav, et kuulipilduja ülesseadmine töövalmis, kas jalgadele või ratastele, on märksa raskendatud (tihti võimatu), asetatakse ta paatkelgule.

Paatkelgule asetatud kuulipilduja on alati töövalmis, samuti valmis ka edasitoimetamiseks.

Paatkelgule, millel asub kuulipilduja, paigutatakse peale kuulipilduja veel üks lindikast ja veenõu, kuna teisele kelgule, mis kuulub samale toimkonnale, asetatakse 8 lindikasti ja tagavararaud.

Kuulipilduja ja varustus asetatakse paatkelgule selleks otstarbeks valmistatud pesadesse. Paatkelku, millel asub kuulipilduja, veavad alaliselt sihtur, nr.1 ja nr.2, kuna nr.3 neid abistab kuulipildujaülema korraldusel.

Kui toimkonnale on antud välja suusad, liigub ta edasi suuskadel.

Töövalmis seatud kuulipilduja juures sihtur ja nr.1 vabastavad jalad suuskadelt, kuna teised numbrid teevad seda kuulipildujaülema korraldusel.

B. Rakendatud rk juures.

§24. Toimkonna varustus.

Peale toimkonna varustuse, mis kuulub rakendamata kuulipilduja juure, on toimkonnal rakendatud kuulipilduja juures veel järgmine varustus:

- 1) üks lindilaadimise masin,
- 2) kaks šapõõrilabiidat,
- 3) üksteistkümmend lindikasti,
- 4) üks kirka,
- 5) üks kirves,
- 6) õlikann või õlinõu ja
- 7) talvel glitseriinõu.

Kui on tarvidus kaasa võtta kuulipilduja vahetamisel labidaid, kirkat või kirvest, siis numbrid võtavad neid kuulipildujaülema määramisel.

Kokku on kuulipildujavankril padruneid 20 kasti, s.o. 5000 padrunit (üks tuleüksus).

§25. Toimkonna rivistused.

Rakendatud rk juures on toimkonna rivistuseks ainult kolonn, kus toimkond koguneb liikumiseks vankri (ree) järele. Kui tingitult halbadest teoludest, kuulipildujat ähvardab ümberminek, aseneb toimkond vankri (ree) kõrvale, et tarviduse korral takistada ümberminekut.

§26. Toimkond kolonnis.

Kolonna kogumiseks annab kuulipildujaülem käskluse: "Toimkond, kolonn - kogu!"

Käsklus antud, jääb kuulipildujaülem seisma näoga kavatsitava liikumisesuuna poole.

Käskluse järele juhib hobusemees hobuse veovahendiga kuulipildujaülema seljataha nii, et hobuse pea jääks kuulipildujaülemast viie sammu kaugusele.

Vankri (ree) järele koguneb toimkond kolonna alati kahekaupa. Kolonna kogumisel on hobusemees alati veovahendi kõrval paremal pool: vankri juures - paremal esimese ratta kohal ja ree juures - paremal reepea joonel.

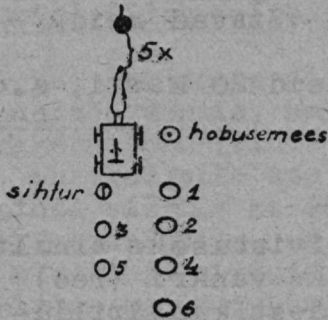
Edasiliikumiseks kuulipildujaülem annab käskluse:

"Toimkond, sammu - marss!" või

"Toimkond, traavi - marss!"

Liikumisel hobusemees istub vaovahendil. Ta tuleb sealt maha kuulipildujaülema korraldusel (halva tee puhul) ja liigub siis veovahendi kõrval sel kohal, kus ta asus kogunemisel (joon.nr.5).

§27. Toimkond kuulipilduja kõrval.

Joon.nr.5.
Toimkond kolonnis.

Tihti, välja minnes tee- ja maastikuoludest, on tarvilik abistada hobust inimjõuga (kraave ületades, järsul määel üles või alla liikudes jne.). Hobuse abistajaks on alati klp.toimkond, kes tarviduse korral tõukab või kinnihoidmisega pidurdab vankrit hobusele pealesurumast.

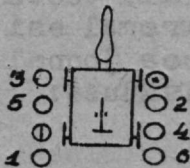
Toimkonna paigunemine abistamisevalmis sünnib käskluse järgi: "Toimkond kuulipilduja kõrvale - marss!" (marss-marss!), või kui toim-

kond oli rivitult, siis -
- "Kuulipilduja kõrvale - kogu!"

Käskluse peale toimkond asub kahelepoole vankrit järgmiselt: sihtur ja nr.1 jäävad mõlemad vasakule vankri tagumise nurga juure, kuna teised numbrid asuvad kahelepoole vankrit kahekaupa rivistuse kohaselt (joon.nr.6).

Nii on toimkond valmis abistama hobust ja pidurdama vankri ümberminekut.

§28. Kuulipilduja asetamine vankrile.

Joon.nr.6.
Toimkond kuulipild.kõrval.

Kuulipilduja asetatakse vankrile käskluse järgi:

"Kuulipilduja - vankrile!"

Käskluse järele sihtur ja nr.1 veavad või kannavad kuulipilduja vankri juure, tõstavad selle vankri tagumise otsa juures üles ja paigutavad nii, et ta hännaga toetuks vankri servale, kuna raskus lauks veel kandjatel. Samal ajal hobusemees hüppab vankrile ja haarab hännast kinni. Sihtur ja nr.1 hoiavad ratastest, et kuulipilduja ei kukuks maha. Sihtur ja nr.1 ratastest ja hobusemees hännast hoides tõstavad ühekorraga kuulipilduja oma kohale. Et kuuli-

pilduja liikumisel vankrilt maha ei kukuks, kinnitatakse ta rihmakestega, vastavalt aluse tüübile, mille peal kuulipildujat veetakse (v.lisa nr.3).

§29. Kuulipilduja varustuse normaalne paigutus vankrilt.

Kuulipildujaülema käskluse peale, mille järele asetatakse kuulipilduja vankrile, paigutavad numbrid oma käes kantava varustuse vankrile määratud kohtadele. Lindikastid asetatakse püsti üksteise kõrvale vankrikasti etteotsa. Et nad liikumisel ei pöruks ümber ega läheks segamini, selleks topitakse vankrikasti (redelite) äärtle ja lindikastide vahe põhuga kinni. Muud abinõud, nagu tagavaravintraud, veenõu, kirved, labidad jne., asetatakse vankrikasti tagumisesse ossa klp.vedamise aluse alla. Tagavaravintraud, veenõu ja lindikastid, mis toimikond võtab kaasa kuulipilduja vabastamisel vankrilt, peavad olema kergesti kätte haaratavad; selleks paigutatakse eelnimetatud varustus, mis esmajärguliselt tuleb kättevõtmisele, eraldi muust varustusest ja pealepoole. Keelatud on vankrile pakkida optilisi riistu, mis võivad puruneda loksumise ja muu varustusest muljumise tagajärjel.

§30. Kuulipilduja mahavõtmine vankrilt.

Kuulipilduja mahavõtmiseks vankrilt kuulipildujaülem jätab toimikonna seisma ja annab käskluse:

"Kuulipilduja - vabaks!"

Käskluse peale asub toimikond harilikus korras vankri kõrvale. Sihtur ja nr.1 jäävad vankri tagumise otsa juure, päästavad rihmad lahti (kumbgi oma poolel), kuna hobusemees päästab lahti hännakinnituse. Kui hobusemees käib kõrvale, hüppab ta hännakinnituse lahtipäästmiseks vankrile. Selle järele haaravad sihtur ja nr.1 sisemiste kätega ratastest ja välimiste kätega hännakaartest ja tõmbavad kuulipilduja vankrilt maha. Samal ajal hobusemees kergitab kuulipildujat hännast, et see mahatõmbami-

sel ei hakkaks kuskile kinni. Teised numbrid võtavad kuulipilduja vankrilt vabastamisel meeskonna juure kuuluva varustuse ja asuvad vastavalt käsklusele oma kohtadele kuulipilduja järele.

Kui kuulipildujaülem oma käskluses ei nimetanud kuhu kuulipildujaga asuda pärast vabaksvõtmist ("Vasakule - vabaks!", "Paremale - vabaks!" jne.) asetatakse ta vankri järele maha.

Enne kui toimikond hakkab liikuma, kuulipildujat käsitsi edasitoimetades, teeb kuulipildujaülem korralduse hobuse ja veovahendi ärapaigutamiseks või selle järeleliikumiseks.

§31. Kuulipilduja mahavõtmine vankrilt ühes suunamuutmiseга.

Kuulipildujaülem võib juhtida kuulipilduja uue kavatsitava edasiliikumise suuna peale üheaegselt vankrilt vabastamisega.

Selleks ta annab käskluse:

"Kuulipilduja suund (selle või selle eseme peale, või minu peale) - vabaks!"

Käsklus antud, liigub ta nimetatud suunas tarvilisele kaugusele ja jääb seisma.

Sihtur ja nr.1 toimetavad kuulipilduja kuulipildujaülema järele, kuna teised numbrid asuvad kätte võetud varustusega kuulipilduja järele kolonni.

§32. Kuulipilduja mahavõtmine vankrilt ühes viimiseга ja ülesseadmisega töövalmis kättenäidatud seisukohale.

Tihti on vajalik, et kuulipilduja visataks otse vankrilt võttes tulevõitlusesse. Sel juhul on iga viivitatud sekund suur kaotus, nii et pole mõeldav eraldi käskluste andmine mahavõtmiseks ja seisukohale asetamiseks. Siin peab lühike käsklus määrama ära juba otsekohe kuulipilduja ja iga mehe seisukoha. See käsklus peab määrama ühtlasi ka suuna, kuhu juhitakse kuulipildujast tuli.

Tegevus sünnib järgmise käskluse järgi:

"Selle või selle eseme juure!" (või "Minu juure!") -

- Sinna või sinna laskmiseks!" (umbkaudselt, nagu: otse, poolparemale, vasakule või lihtsalt umbkaudselt laskessunda käega näidates, nähtavat eset nimetades jne.)

"Kuulipilduja vabaks!

- Joostes! (või roomates jne.) -

- Kohale!"

Edasi on tegevus sihturil ja nr.1-sel §30.kohaselt. Kuulipildujaülem ühes vaatlejaga (võib olla ka kaks) hüppavad ees kiiresti kohale, et valmistada kiire tuleplaan ja teha kuulipildujale esialgne koht (jalgadele või ratastele pesad). Teised numbrid aga ootavad varje taga vankri ligidal, et siis, kui kuulipildujal on koht sisse võetud, joosta või roomata oma kohale, vältides seega edasi-tagasi hüppamisi. Osa tagavararõõmbrõõmid haarab lindikastid ja asub kohtadele, kust on võimalik viimaseid edasi anda varjatult, osa aga jääb vankri juure ja täidab seal tühje linte padrunitega.

§33. Kuulipilduja asetamine reele.

Lumega kasutatakse kuulipilduja ja varustuse veovahendiks rege.

Kuulipilduja ja varustuse asetamiseks regi peab olema varustatud vastava täiendiseaga, et vältida kuulipilduja ja varustuse reelt mahalibisemist. Kuulipilduja ratastele ja hännale peavad olema valmistatud reepõhjale vastavad pesad (naeltega löödud puuklotsid) ja reeäärtele kinnitatud serviti laudad, mis moodustaks reele madala kasti varustuse ärapaigutamiseks. Ka võib reele kinnitada vankrilveetavat harilikku alust, millele kuulipilduja asetatakse.

Kui kuulipilduja asub paatkelgul või suuskadel, siis paigutatakse ta reele koos viimasega ja kinnitatakse nõõriga.

Kuulipilduja asetamiseks reele annab kuulipildujaülem käskluse:

"Kuulipilduja - reele!"

Numbrite kohused kuulipilduja asetamisel reele on sarnased ülesannetega, mis täita igaljuhul kuulipilduja asetamisel vankrile, välja arvatud juhul, kui kuulipilduja paigutatakse reele paatkelgule asetatuna, mil puhul tarviduse korral sihturit ja nr-1-st abistavad kuulipildujaülema määramisel ka teised numbrid.

III peatükk.

RK-RÜHMA RIVILINE JA LAHINGUTEHNILINE VÄLJA-

ÕPE.

A. Rakendamata rk juures.

§34. Rk-rühma koosseis ja jaotus väljaõppel.

Rk-rühma koosseisu kuuluvad:

rühmaülema (ohvitser),

kolm rk-t ühes meeskondadega ja juurekuuluva varustusega,

kolm hobust,

kolm kuulipildujavankrit,

kolm hobusemeest ja

rühmavanem.

Lahinguolukorras antakse rühmale kompani üldrühmast kaks sidekäskjalga juure.

§35. Rk-rühma varustus.

Peale toimkondade varustuse on rühmas veel järgmine varustus:

üks kaugusemõõtja,

üks bussool,

üks käärpikksilm,
üks mõõdukolmnurk,
üks planšett ja
üks mõõdulint.

Kaugusemõõtja, bussool ja käärpikksilm on toimkondades 4-date numbrite käes ja nimelt järgmiselt: kaugusemõõtja - 1-ses toimkonnas, käärpikksilm - 2-ses toimkonnas ja bussool - 3-das toimkonnas.

Rühmavanema käes asuvad mõõdukolmnurk, planšett ja mõõdulint.

§36. Rk-rühma rivistused.

Rakendamata rk-rühm koguneb kolonni ja joonele, Toimkonnad rivistuvad rühmas ühekaupa, välja arvatud kolonnis sihtur ja nr.1, kes asuvad kõrvuti, hoides kuulipildujat hännast. Seega kujuneb kolonni esimene viirg (sihturid ja esimesed numbrid) kuuemeheliseks.

Rühm niisuguse rivistusena (kolonnis) teeb ainult lähemaid edasiliikumisi ja seal kus ruumi kuuetele mehele kõrvuti käimiseks. Pikematel edasiliikumistel, kitsastel teedel ning kitsastel läbikäikudel liigub rühm toimkondadena.

§37. Rk-rühm kolonnis.

Rühma kolonni kogumiseks annab rühmaülem käskluse:

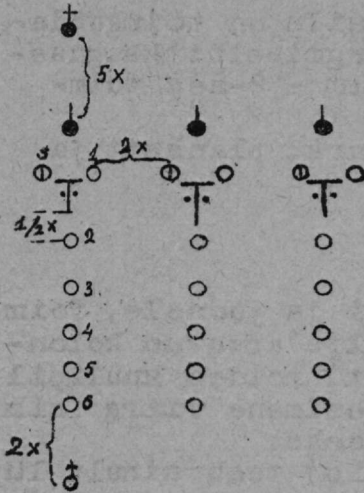
"Rühm, kolonni - kogu!"

Käsklus antud asub rühmaülem ise kohale, näoga kavatsitava liikumisesuuna poole.

Käskluse peale asub 1. kuulipilduja ülem 5 sammu kaugusele rühmaülema seljataha, kuna toimkond koguneb kuulipildujaülema seljataha harilikule kaugusele, vastavalt toimkonna kolonni kogumisele ühekaupa. 2.ja 3.toimkond asub 1-sest toimkonnast paremale, joondudes seljataha ja kõrvale 1.toimkonna vastavate numbrite peale, nii, et toimkondade vahe oleks kahe käe ulatuselt (joon.nr.7). Rühmavanem asub 1-se toimkonna lõpust kahe sammu kaugusele.

Edasilükkumisel käib rühmaülem 2-se toimkonna ees ja rühmavanem sama toimkonna järel.

§38. Rk-rühm joonel.

Joon.nr.7.
Rk-rühm kolonnis.

Rühma joonele kogumiseks pärast sellekohast signaali või leppemärki, annab rühmaülem käskluse:

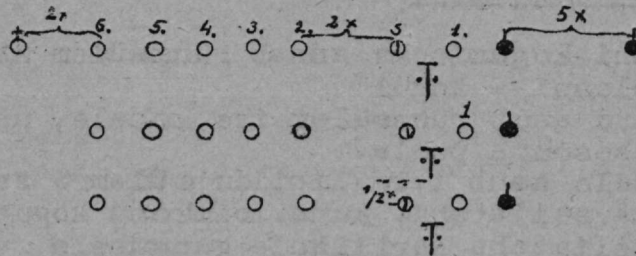
"Rühm, joonele - kogu!"

Käskluse järel asub rühmaülem ise näoga sinna poole, kuhu peab olema pöördud rühma rinne.

Käskluse peale asub 1. kuulipilduja ülem rühmaülemast 5 sammu vasakule, kuna kuulipildujaülema järgi asub toimkond joonele kuulipildujaülemast harilikule vahele.

1. toimkonna seljataha asub 2. ja 3. toimkond nii, et eelasuva kuulipilduja tükikesuurendaja ja järelasuva sihturi vahe oleks pool sammu. Rühmavanem asub 1. toimkonna vasakul tiival 2 sammu vahelisel in-

tervallil (joon.nr.8).

Joon.nr.8.
Rk-rühm joonel.

§39. Ümberrivistused.

Rühma kolonnist asub rühm kolonni toimkondadena käsk-

luse järgi:

"Rühm, toimkondadena käies - marss!" (käsklus seisul)

"Rühm, toimkondadena - marss!" (käsklus liikumisel).

Esimese käskluse järel alustab 1.toimkond edasiliikumist täiel sammul, samal ajal numbrid asuvad kiirendatud sammul kahekaupa ja võtavad vahed vastavalt toimkonna kolonnile. 2.ja 3.toimkond kohapeal käies asuvad kolonni kahekaupa ja alustavad edasiliikumist siis, kui eelmise toimkonna kolonni lõpp jõuab järgmise toimkonna kolonni pea joonele, mille peale kuulipildujatülem annab käskluse:

"O t s e!"

Tagasi asuvad toimkonnad rühma-kolonni käskluse järel:

"Rühm, kolmekaupa - marss!" (marss-marss).

Käskluse peale jääb 1.toimkond paigal marssima või liigub edasi täiel sammul ja rivineb samal ajal kolonni ühekaupa. Järgnevad toimkonnad liiguvad edasi täiel sammul või joostes 1.toimkonnast järjekorras paremale, rivinedes samal ajal kolonni ühekaupa.

B. Rakendatud rk juures.

§40. Rk-rühma rivistused.

Rakendatud rk-rühm koguneb: 1) rännakkolonni; 2) rännakkolonni toimkondadena ja 3) joonele.

Punkt 2-se all tähendatud rivistuses toimkonnad võivad liikuda kas kuulipildujate järel või kuulipildujate kõrval.

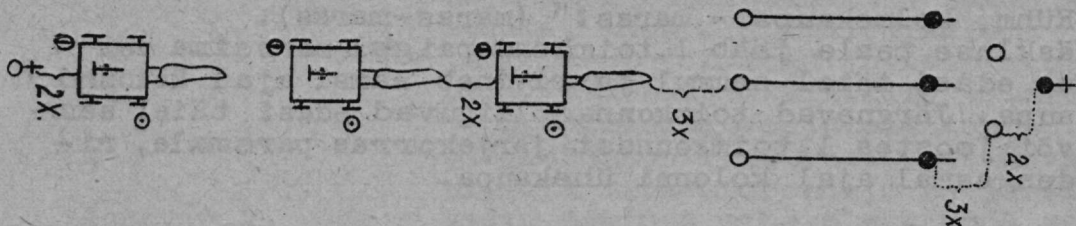
§41. Rk-rühm rännakkolonnis.

Rk-rühm koguneb rännakkolonni käskluse järel:

"Rühm, rännakkolonni - kogu!"

Käskluse järel asuvad sidevaatlejad rühmatülema seljataha kahesammulisele distantstile kahekaupa, võtavad

intervalli käe ulatusel ja joonduvad nii, et rühmaülem asuks intervalli keskkohal. Sidevaatlejate järele 3 sammulisele distantsile asub rühma meeskond kolonni kolme-kaupa, nii, et keskmine toimkond joonduks rühmaülema järgi. Rühma meeskonna järel 3 sammulisel distantsil asub esimene kuulipildujavanker, kuna järgnevate hobuste ja eellikuvate vankrite vahed on 2 sammulised. Sihturid asuvad igatüks oma kuulipildujavankri järel viimase vasaknurga kohal. Hobusemehed kas istuvad vankritel või kõnnivad selle kõrval - paremal esimese ratta kohal. Rühmavanem asub rühma viimase vankri taga 2 sammu kaugusel (joon.nr.9).

Joon.nr.9.
Rk-rühm rännakkolonnis.

§42. Rk-rühm rännakkolonnis toimkondadena.

Toimkondadena rännakkolonni kogumiseks rühmaülem annab käskluse:

"Rühm, toimkondadena rännakkolonni - kogu!"

Käsklus antud, asub ta ise kohale kolonni alguse äärmärkimiseks ja jääb seisma näoga kavatsetava liikumise-suuna poole.

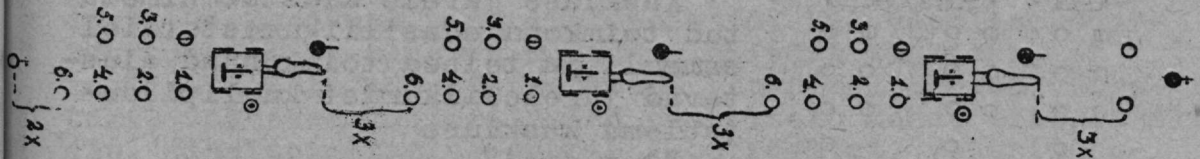
Rühmaülema järele 2 sammu kaugusele asuvad kahekaupa sidevaatlejad (kui need olemas) ja joonduvad nii, et rühmaülem asuks intervalli keskkohal.

Rühmaülema järele rivistub kahekaupa kolonni 1.toimkond nii, et hobuse pea oléks rühmaülemast 5 sammu kaugusel (sidevaatlejast 3 sammu) 1.toimkonna järele asu-

vad 2. ja 3. toimkond nii, et eelmise toimkonna viimase numbriga ja järgneva hobuse pea vahet oleks 3 sammu.

Kuulipildujaülemad liiguvad oma toimkondade hobuste kõrval (hobuse kaela kohal üks samm vasakul (joon. nr.10)).

Rühmavanem asub viimase toimkonna lõpust 2 sammu kaugusel.

Joon.nr.10.

Rk-rühm rännakkolonnis toimkondadena.

§43. Rk-rühm joonel.

Joonete kogumiseks annab rühmaülem käskluse:

"Rühm, joonele - kogu!"

Käsklus antud, jääb rühmaülem seisma näoga sennapoolle, kuhu peab olema pöördud rühma rinne.

Sidevaatlejad asuvad joonele rühmaülema seljataha 2 sammu kaugusele ja joonduvad nii, et rühmaülem asuks intervalli keskkohal.

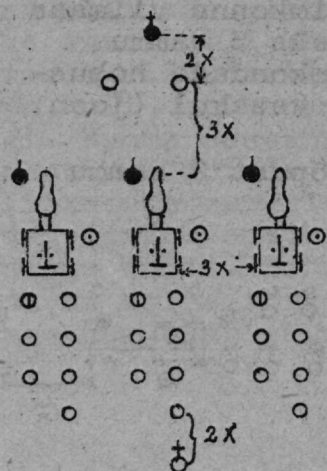
2.kuulipilduja ülem rivitab oma toimkonna rühmaülema seljataha kolonni nii, et hobuse pea oleks rühmaülemast 5 sammu kaugusel.

2.toimkonnast paremale rivistub 1.toimkond ja vasakule - 3.toimkond. Toimkondade vahe on 3 sammu (arvatud vankri ratastest).

Kuulipildujaülemad asuvad vasakul pool hobuse kaela kohal ühe sammu kaugusel.

Rühmavanem asub 2.toimkonna järel 2 sammu kaugusel (joon.nr.11).

§44. Ümberrivistused.

Joon.nr.11.
Rk-rühm joonel.

Joonele rivistatud rühm alustab liikumist ja läheb üle rännakkolonnini toimkondadena käskluse järgi:

"Rühm, toimkondadena (selle või selle toimkonna järel) sammu - marss!"

Käskluse järele alustab nimetatud toimkond edasiliikumist täiel sammul, ja teised toimkonnad alustavad järeleliikumist kuulipildujaülema käskluse

"O t s e!"

järgi, niipea, kui eelmise toimkonna lõpp on 3 sammu möödunud.

Rännakkolonnist läheb rühm rännakkolonnini toimkondadena käskluse järele:

"Rühm, toimkondadena (kuulipilduja kõrval) - marss!" (marss-marss!).

Käskluse peale liigub rühma meeskond tee paremale äärele, rühmaülem sidevaatlejatega jätkab edasiliikumist; tema järel 5 sammu kaugusel liigub 1. toimkonna hobune, kuna toimkonnad jätkavad järjekorras edasiliikumist kuulipildujaülema käskluse peale "otse!" ja asuvad oma kuulipildujavankrite järele (kõrvale).

Toimkonnad eraldatakse vankrite vahelt rühma rännakkolonnis käsklusega:

"Rühm kuulipildujate ette - marss!" (marss-marss!).

Käskluse peale jääb rühmaülem sidevaatlejatega seisma esimesest hobusest tarvilisele kaugusele ning meeskond astub vankrite vahelt välja ja koondub kolme kaupa kolonni rühmaülema järele (toimkonnad alati ühekaupa), kuna hobused koonduvad harilikkuudele distantsidele. Esimese hobuse mees jätab rühmale vajaliku ruumi rühmaülema ja hobuse vahele. Edasiliikumine, kui rivistus korraldatud, sünnib käskluse järgi "o t s e!"

§45. Lähenemisekord.

Pataljoni lähenemisel vastase suurtükital (kaugetule) piirkonnas, liigub rk-rühm rännakkolonnis, või rännakkolonnis toimkondadena, kusjuures kuulipildujad asuvad vankritel. Kuulipildujaid edasi toimetades vankritel, püütakse jõuda vastasele võimalikult lähemale, et säästa meeskonna füüsilist jõudu. Selleks, vastase suurtükital kõvenedes, nihutatakse pikemaks rühmade, sagedasti ka üksikute vankrite, vahesid. Kui vaenlase suurtükitali ja vaatlus on muutunud niivõrt tihedaks, et kuulipildujate edasitoimetamine vankritel osutub võimatuks, võetakse kuulipildujad vankritelt maha; siitpeale klp. edasitoimetamine sünnib juba käsitsi. Vankrid hõbustega jäävad maha ja hiljem liiguvad mööda varjatud alasid järele. Nad asuvad võimalikult kuulipildujatele lähemale, et hõlbustada tuletugevuses padrunit juuretoimetamist.

Rühma vankrite (voori) edasiliikumist ja kuulipildujatele padrunit juuretoimetamist juhib rühmavanem.

§46. Rk-rühma hajutamine.

Kui kuulipildujad on võetud vabaks, siis sageli osutub võimatuks ka nende käsitsi edasitoimetamine rühma koondravis. Sel juhul rühm hajutatakse laiali, et leida varju vastase vaatluse ja kuulide eest. Enne kui rühma üleüldiselt asub rühma hajutamisele, annab ta rühmale edasiliikumiseks lühida ja selge korralduse, et hoida toimkonde juhtimise piirides.

Näide: "Rühm tungib peale Kivitööstuse suunas. Vastastest on teada, et ta on kindlustanud end Kivitööstuse raionis; kaugus 3,5 km. Lähenemine kahes järgus. Suund - Kotkatalu, suuniv l.kuulipilduja, 3-s kuulipilduja astmena keskel, intervall 150 m, distants 150 m.-

- Rühm, toimkondadena edasi - marss!"

§47. Hajutatud rk-rühma rivistused pealetungil.

1) Rk-rühm kahes järgus, 3-s kuulipilduja astmena keskel (joon.nr.12).

1.†

2.†

1.†

3.†

2.†

3.†

Joon.nr.12.

Joon.nr.13.

2) Rk-rühm kahes järgus, 2.ja 3.kuulipilduja astmena paremal (joon.nr.13).

1.†

1.†

3.†

2.†

2.†

3.†

Joon.nr.14.

Joon.nr.15.

3) Rk-rühm kahes järgus, 2.ja 3.kuulipilduja astmena vasakul (joon.nr.14).

4) Rk-rühm kahes järgus, 2.ja 3.kuulipilduja astmena keskel (joon.nr.15).

1.†

1.†

2.†

2.†

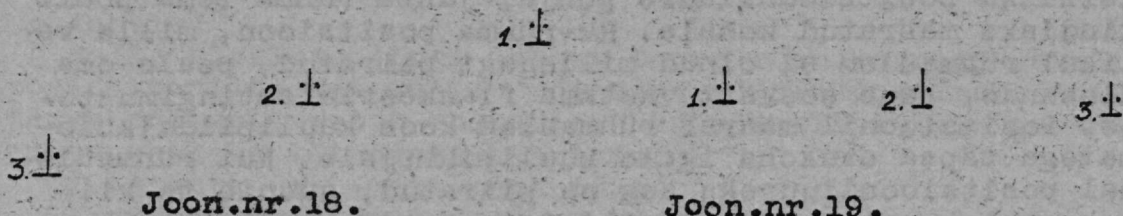
3.†

3.†

Joon.nr.16.

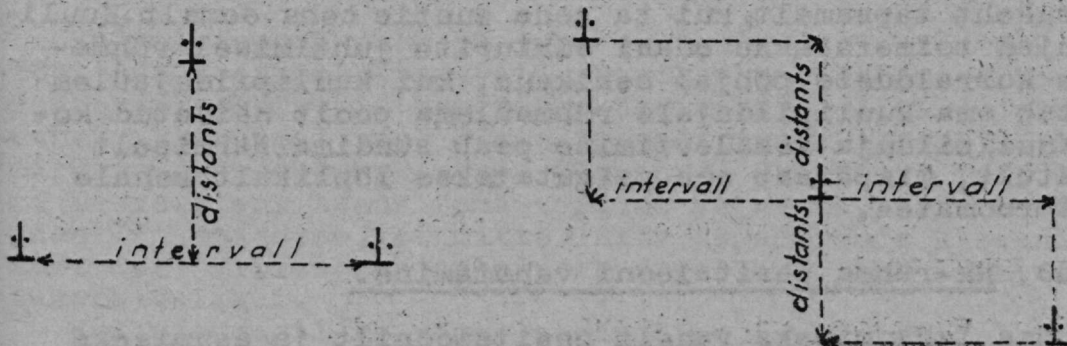
Joon.nr.17.

- 5) Rk-rühm kolmes järgus (joon.nr.16).
- 6) Rk-rühm kolmes järgus astmena paremal (joon.nr.17).
- 7) Rk-rühm kolmes järgus astmena vasakul (joon.nr.18).
- 8) Rk-rühm ühes järgus (joon.nr.19).

§48. Suunahoidmine liikumisel hajutatud rivistuses.

Nagu §46 juures olevast näitest näha, määrab rühma-üleml rühma hajutamisel ühe kuulipilduja suunivaks. Samuti määrab ta suuna, näidates maastikul nähtava eseme või kui see puudub, tarvilikus suunas käe või leppetähise (signaallipp) väljasirutamisega. Näidatud üldsuunast ei tohi suuniv kuulipilduja mingil tingimusel kalduda kõrvale. Suuniva kuulipilduja järgi liiguvad teised, pidades kinni vastavast rivistusest, mille määranud rühmaüleml hajutamisel. Samuti sünnivad peatused ja korraldused edasiliikumiseks esimese toimkonna järgi. Vahede hoidmine kuulipildujate vahel on näidatud joonisel nr.20.

Joon.nr.20.

§49. Rk-rühma paiskumine võitluskorda ja asumine kättenäidatud positsioonile.

Vastasega tulevahetusse astumiseks, rk-rühma ülem oma isikliku positsiooniluure põhjal juhib rühma tema poolt kindlaks määratud kohale. Rk-rühma positsioon, mille valikul rühmaülem ei olnud millegagi piiratud, peale oma ülesande, peab eeskätt vastama flankeerimisetingimustele. Positsioonil määrab rühmaülem koos kuulipildujaülematega täpsa asukoha igale kuulipildujale. Kui rühmaülemal positsiooniluureks aeg on piiratud, suunib ta kiireks tuleavamiseks kuulipildujad eemalt positsioonile. Korraldused positsioonile asumiseks rühmale tehtud, liigub ta koos kuulipildujaülematega kiiresti ees positsioonile, kus kiire kohapealse luure tulemustel määrab igale kuulipildujale koha. Kuulipildujad on paigutatud positsioonil üksteisest niisugustele vahedele, et rühmaülem võiks juhtida edukalt nende tuld, s.o. keskmiselt 30 m. Rk-rühm asub positsioonile võitluskorda järgmise näite kohaselt ja selles esinevate käskluste järgi.

Näide: "Rühm eeloleva kraavi joonele, tuuleveski suunas laskmiseks!-

- 1. kuulipilduja pajupöõsa kõrvale!
- Jookstes (roomates)!-
- Kohale!"

Selle järele liigub rühmaülem koos kuulipildujaülematega ees kiiresti kohale, et määrata igale kuulipildujale asukoht täpsamalt, kui ta seda suutis teha eemalt. Kuulipildujad toimetatakse edasi sihturite juhtimisel rühmaülema korralduste põhjal senikaua, kui kuulipildujaülem juhatab oma kuulipildujale rühmaülema poolt näidatud koha. Kuulipilduja kohaleviimine peab sündima äärmiselt varjatult, mispärast see paigutatakse lõplikult kohale alati roomates.

§50. Rk-rühma positsiooni vahetamine.

Rühma lahkumiseks vanalt positsioonilt ja asumiseks uuele, annab rühmaülem käsklused:

"Rühm uuele seisukohale!" (juhatab üldjoontes uue positsiooni asukoha).

"Ratastel vedades!-(või lahutatult kandes jne.)

- Jockstes!(roomates)

- Kohale!"

Selle käskluse järgi lahkub terve rühm korruga vanalt positsioonilt. Kui puudub võimalus edasihüppamiseks koos terve rühmaga, teostab rühmaülem hüppe kuulipildujatekaupa, andes selleks täiendava käskluse:

"Distants (nii-mitu meetrit)!"

"Esimene kuulipilduja!"

Kui rühm alustab korruga edasihüppamist, siis rühmaülem liigub kuulipildujaülematega ees uuele positsioonile, et leida kuulipildujatele uued asukohad.

Kui hüpe sünnib kuulipildujatekaupa, siis rühmaülem liigub ees kohale 1. kuulipilduja ülemaga, kuna teised kuulipildujaülemad liiguvad järjekorras oma kuulipilduja ees esimese toimkonna järele. Iga kuulipildujaülem peab jõudma uuele positsioonile nii palju aega enne oma kuulipildujat, et rühmaülem jõuaks näidata talle kätte kuulipilduja täpsa asukoha ja, et ta jõuaks leida pealiskaudsed laskeandmed.

Kuulipildujad toimetatakse kohale sihturite juhtimisel.

§51 Kallaletungikord.

Kallaletungil peab rk-rühm suutma luua laitmatu koostöö teda toetuseks vajava laskurikompani lähema rühma-, naaber-rk-rühma- ja oma rühma üksikute kuulipildujate vahel. Rk-rühmal peab olema täpsalt teada lähema laskurirühma ja naaber-rk-rühma ülesanne. Rk-rühmal peab olema peensusteni teada tema toetust vajavate laskuriosade edasiliikumisetee, et mitte lasta segada enda ülesande täitmist. Viimast asjaolu peab arvestama juba laskeseisukoha valikul.

Kallaletungil rk-rühm, vastandina laskuriosadele, teeb võimalikult pikemad hüpped ja püsib igal seisukohal kauemat aega. Et see oleks võimalik, tuleb valida

laskeseisukohad eriti soodsad, s.t. iga seisukoht peab võimaldama anda tuletoetust kaunemat aega ja nii, et seda ei takistaks edasilükkuvad osad. Ülesande täitmine igal asukohal kestab senikaua, kui võimaldab seda käesolev seisukoht, mille järgi rühm teeb kiire hüppe laskuriosade järele.

Rk tuletoetus laskuriosadele peab sündima kindla kava järgi. See kava peab piirama tuleruumid vastavalt laskuriosade hüppejoontele ja võimaldama korralikku sidepidamist, mis vajalik koostöö hääde tulemuste tagamiseks. Leppemärgid sidepidamiseks peavad olema selgesti eraldatavad, nii et ei tekiks segadust ühegi leppemärgi tähenduses.

Tähtsamaid leppemärke siin on järgmised:

Laskuriosadel:	Rk-osadel:
1) Soovin hüpata edasi; 2) hüpe teostatud ja valmis tulistamiseks.	1) Olen valmis tulistamiseks (või ei ole); 2) Liigun edasi (kui tarvidus).

Laskuriosade edasilükkumine sünnib ainult rk lühikesel ja massilisel tulelöögi ajal. Samuti peab koostöötaja laskuriosa panema välja ka oma kk maksimaalse tule rk-osade liikumisel.

§52. Rünnak ja edukasutamine.

Rünnak ja edu olenevad täiel määral rk-tulelöögist nõutavasse kohta. Samuti peab see tulelööki olema küllaldase ulatusega, et mitte anda vastasele mahti ülestõusmiseks vasturünnakule. Rk-rühmade õigeaegne väljasuunimine neisse kohtadesse, kust nad kõige edukamalt võiksid toetada ründavaid jalaväeosi, tuleb valmistada ette varakult. Rünnaku algades peab tuli tõusma maksimaalse pinevuseni ja kestma maksimaalse ulatuseni.

Jalaväeosade sissehüppamisel vastase positsiooni, peab rk-rühm suutma ennast järele visata viiþimata ja nõutavasse kohta. Taanduva vastase jälitamine rk-tulega omab

väga suure tähtsuse. Tegevusvõimsa rk-rühma õigeaegne järeleviskumine sissemurdepunkti nõuab igalt kuulipildurilt väga suurt tahtejõudu ja füüsilist vastupidavust. Rk-osad ei või milgil tingimusel jääda laskuriosadest maha.

§53. Kaitsekord.

Kaitsel rk-rühm moodustab vastupanupesa, millele ei ole tarvis eriliseks toetuseks laskuriosi. Kaitselrk-rühm täidab laskuriosade toetuseks ülesandeid, mis määratud kindlaks pataljoniülema käsuga. Nagu pealetungil, nii ka kaitsel peab olema rk-ja tema toetust vajavate laskuriosade vahel kindlaramiline kava. See kava peab tagama kaitsel rk tulemasside õigeaegse ja kindlapiirilise väljapaiskumise.

Rk-rühm peab olema vastavalt pataljoniülema ja kompaniülema käskudele alati momentaalselt valmis oma ülesannete täitmiseks. Kui laskuriosad märgivad ära rk tuleavamise hetke (kutsuvad välja rk-tule), siis vastav tuleväljakutsuja ülem peab enne kindlasti veenduma, et tule avamiseks on ülim ja soodsam aeg. See olgu eriti kriipsutatud alla tuletõkke loomisel vaikivatest kuulipildujatest. Ka peab tuleväljakutsujal olema teada, et rk-tuli ilmub väljakutse peale momentaalselt.

Tõkettule väljakutseks laskuriosade poolt peab olema leppemärk lihtis ja selgesti eraldatav kõigist teistest, ja millele ei järgne rk-osadelt vastu mingisugust leppemärki peale massilise tule.

§54. Rk-rühma positsioon.

Rk-rühma positsioon koosneb järgmistest osadest:

1) Tulepositsioon. Tulepositsiooni moodustavad rk-pesad, neid ühendavad lähised ja rühmaülema vaatluspunkt. Seda positsiooni kasutatakse oma tuleülesande täitmiseks senikaua, kui vastane pole seda avastanud.

2) Tagavaraposition. Tulepositsiooni valikul rühma-ülem määrab kuulipildujate tagavarapesade asukohad, kuhu kaitselaasumisel kaevatakse sama korralikud laskeko-

had nagu tulepositsioonilgi. Tulepositsiooni avastamisel vaenlase poolt tõmbutakse kuulipildujatega tagavarapesadesse, kust jätkatakse oma ülesande täitmist. Nimetatud pesad ja nende ühendusteel moodustavad tagavarapositsiooni.

3) Ajutised laskekohad. Ajutiste ülesannete täitmiseks, kui need määratakse eriti enne otsekoheste ülesannete täitmist, valmistatakse ajutised laskekohad. Ajutiste ülesannete täitmine selleks valmistatud pesadest väldib tulepositsiooni enneaegse avastamise vaenlase poolt.

4) Pettepositsioon. Moondamise ja vaenlase eksiarmisele viimise otstarbel valmistatakse eelnimetatud kuulipildujapesadest eraldi veel näilikud pesad ja näilikud ühendusteel, mis moodustavad pettepositsiooni.

§55. Laskemoona ja jahutusvee kandmine ja juuretoimetamine.

Rk-positsiooni valikul on tingimuseks veel varjatud seljataguse valik, kus laskemoona juuretoimetamine võiks sündida hõlpsasti ja varjatult. Samuti peavad olema rahuldavad võimalused jahutusvee juuretoimetamiseks. Kaitseel organiseeritakse rk-kompanile eraldi laskemoonapunkt, mille moodustab kompani lahinguvõr. Kompani laskemoonapunkti veetakse padruneid rühmadesse, kus need laetakse lintidesse ja toimetatakse kuulipildujate juure.

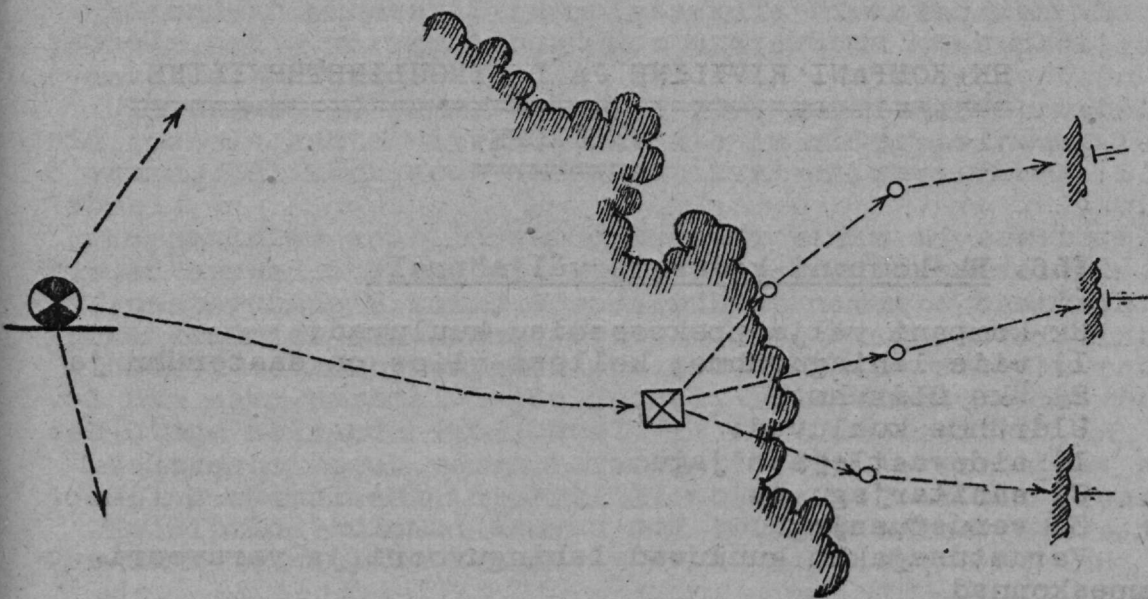
Pealetungil lahingusse minnes rk-meeskond võtab kaasa lintidesse topitud padruneid niipalju, kui suudab kanda. Kuulipilduja juure tuuakse täislaetud linnid rühma padrunkrist, kus neid on toppimas toimkondadest koondatud tagavararühmid.

Rk-positsioonile padruneid juuretoimetamine peab olema varjatud, et mitte avastada nimetatud toiminguga vaenlasele oma positsiooni. Sellepärast padruneid hulgalisem ettetoimetamine sündigu õsnel pimedusekatte all.

Rk-rühma pealetungil võitluskorda paiskumisel rühmavanem kogub kõik tagavararühmid, kelle vahel moodustab mööda varjatud alasid sügavusse aheliku, mida mööda linnid ja jahutusvesi antakse edasi käest-kätte. Pad-

runikandjad toimetades laetud lindikaste edasi ja tühje kaste tagasi, kas roomavad või annavad need üle visates või tõmbavad tarviduse korral nõõriga.

Lindikastide juuretoimetamine kuulipildujatele sünnib tagantpoolt ettepoole. Et kuulipildujate varustamine padrunitel ja jahutusveega sünniks ühtlaselt, tuleb määrata kindlaks kandjad iga kuulipilduja juure. Neil, kuulipildujate vahel lindikastide laialikandjatel, ei tarvitse käia igal mehel kompani L.P.-s, vaid laiali-kandmine kuulipildujate vahel sünnib positsioonile lähema varje tagant, kuhu toimetatakse padruneid kompani L.P.-st ja kus nad laetakse lintidesse (üks vanker). Kompani laskemoonapunktist kuni rühma vankrini on määratud kindlaks vedajad iga rühma vahel. Lindikastide ja veenõude laialikandmine kuulipildujate vahel sünnib rühma laskemoonapunktist. Rk-rühma laskemoonaga varustamise skeem on näidatud joonisel nr.21.

Joon.nr.21.

Rk-kompani laskemoonapunkt on harilikult valitud nii, et selle ja rühma padrunivankri vaheline liikumine ei nõuaks erilist varjamist. Sellepärast sünnib padrunite toimetamine nimetatud rajal harilikult vankritel (regeedel) vedades. Sellevastu aga lindikastide laialikandmine kuulipildujate vahel nõuab erilist ettevaatust varjumisel.

Rk-rühma tulevõitlusse paiskumisel algab ka vahetpidamata lindikastide juurevool; see ei sünni mitte ainult sihturite nõudmisel. Kuulipildujate vahel lindikastide ja veenõude laialitoimetajate eriline hool on, et nad ei jätaks ühtegi täit- ega tühja lindikasti enda kätte seisma, vaid toimetaks need viibimata edasi või tagasi järgmisele mehele üle.

IV p e a t ü k k.

RK-KOMPANI RIVILINE JA LAHINGULINE TEHNILINE

VÄLJAÕPE.

§56. Rk-kompani koosseis väljaõppel.

Rk-kompani väljaõppekoosseisu kuuluvad:

- 1) viis lahingurühma, kellest viies on saaterühm ja
- 2) üks üldrühm.

Üldrühma kuuluvad:

- 1) sidevaatlejate jagu,
- 2) sanitarjagu ja
- 3) varustusejagu.

Varustusejaku kuuluvad lahinguvööri ja varavööri meeskonnad.

Toiduvalmistamiseks on kompanil kahehobuse väliköök.

§57. Rk-kompani rivistused.

Rk-kompani rivistused on järgmised:

- 1) rk-kompani joonel,
- 2) rk-kompani rühmakolonnidena joonel ja
- 3) rk-kompani rännakolonnis.

§58. Rk-kompani joonel.

Rk-kompani joone moodustavad rühmad järgmiselt:

Joonele kogunemisel asub kompaniülema seljataha 10 sammu kaugusele 3.rühma 1.toimkond (liiterühma liitejagu), kelle järgi rivistub 3.rühm. Kolmandast rühmast rivistuvad järjekorras paremale 2.ja 1.rühm (1.kõige paremale) ja vasakule 4.rühm. Rühmade vahe on 5 sammu (arvatud äärmiste vankrite ratastest).

1.rühma seljataha 15 sammulisele distantstile rivistub joonele 5. (saate) rühm.

Viieandast rühmast 5 sammu vasakule rivistub üldrühm joonele nelja viirgu, joondudes saaterühma kaarikute (vankrite) järgi.

Üldrühmast 10 sammu vasakule rivistuvad voori vankrid joonele kahte viirgu; vankrite ja viirgude vahe on 3 sammu. Väliköök asub vasakul tiival esimese viiru joonel.

Kompaniülem asub 10 sammu kompani rinde ees. Rühmaülemad asuvad 5 sammu oma rühmade keskmiste toimkondade (saaterühmas 2.toimk.) ees; rühmavanemad - 2 sammu rühma keskmise toimkonna järel.

Üldrühmas asub kompaniülema abi rühma paremal tiival üks samm paremal 1.jao joonel, rühmavanem - tema seljataga neljanda jao joonel.

Veltveebel asub voori paremal tiival esimese viiru joonel 5 sammulisel intervallil esimesest vankrist.

Kuulipildujaülemad asuvad oma toimkonna hobusest üks samm vasakul hobuse kaela kohal (lisa nr.5).

§59. Rk-kompani rühmakolonnidena joonel.

Rk-kompani rühmakolonnidete joone moodustavad rännak-

kolonnis asuvad rühmad, kui nad on paigutatud üksteise kõrvale 10 sammulistel intervallidel (lisa nr.6).

Kompaniülem asub 15 sammulisel distantstil liite- (kolmanda) rühma ees. Kompaniülema seljataga asub 10 sammulisel distantstil liiterühma ülem. Rühmakolonnid asuvad järjekorras paremalt vasakule; üldrühm - vasakul tiival. Saaterühma vankrid rivistatakse kolonni kahekaupa.

Voorivankrid rivistatakse ühekaupa 3 sammulistele vahedele liiterühma järele - 10 sammulisele distantstile ja joondutakse 1. rühma parema tiiva järgi.

Kompaniülema abi asub üldrühma ees rühmaülema kohal, kuna üldrühma vanem - üldrühma järel 2 sammulisel distantstil. Veltveebli asukoht on voori keskkoha taga 3 sammu kaugusel.

Ratsahobused, kui nad ratsanikkudeta, asuvad voori vasakul tiival.

§60. Rk-kompani rännakkolonnis.

Rk-kompani rännakkolonn moodustatakse üksteise järel 5 s. distantsidele rivistatud rühmade rännakkolonnidest (lisa nr.7). Rühmades sünnib meeskondade ja vankrite paigutus kompaniülema korralduse järgi (rännakkolonn toimkondadena). Kompaniülem asub esimese rühma ees 10 sammulisel distantstil rühmaülemast. Kompaniülema käskjalgadejagu asub kahekaupa kolonnis 2 sammulisel distantstil kompaniülema järel.

Rühmaülemad ja nende käskjalad asuvad oma rühmade ees harilikkudel distantssidel. Rühmavanemad asuvad 2 s. oma rühmade järel viimaste vankrite taga.

Saaterühm asub neljanda rühma järel 10 sammulisel distantstil. Rühmaülem asub 5 sammu rühma ees ja rühmavanem - 2 sammu järel.

Voor asub kompani lõpus, järjekorras - lahinguvoor, varavoor ja väliköök. Kompaniülema abi ja veltveebel asuvad 5 sammulisel distantstil voori lõpul.

§61. Kogunemised.

Kõik kogunemised sünnivad analoogiliselt rühma ja toimkonna kogunemistele - liite- ja esimese rühma järe-

le. Kompaniülem annab signaali ehk leppemärgi kogunemiseks, asub oma kohale ja annab käskluse:

"Kompani (selle või selle) rühma järgi kolonnide joonele (joonele, kolonni, rännakkolonni) - kogul!"

Liiterühma ülem joondub nõutaval distantsil või intervallil kompaniülemaga, nende järele asub oma kohale liiterühma liitetoimkond, selle järele liiterühm ja siis teised rühmad.

§62. Überrivistused.

Rännakkolonnist moodustatakse kolonnidejoon käskluse järgi:

"Rühmakolonnide joonele - marss!" (marss-marss!).

Kompaniülem ja esimene rühm liiguvad täiel sammul edasi (jäävad paigale), teised rühmad liiguvad nõutavatele intervallidele esimese rühma joonele.

Ümberpöörduvalt, tagasi rännakkolonni, läheb kompani käskluse järgi:

"Rännakkolonni - marss!"

Kompani joonest moodustatakse rännakkolonn järgmiselt:

Kompaniülem liigub paremale tiivale ja annab käskluse:

"Rännakkolonni - marss!"

Käskluse järele rühmad alustavad liikumist paremale rühmaülemate käskluste järgi.

§63. Rk-kompani varustamine laskemoonaga.

Kompani lahinguvoor moodustub rühmade padrunitankritest, missuguseid on iga rühma jaoks üks. Rühma padrunitankriks veetakse laskemoona pool rühma tuleüksust (7500 padrunit). Kaitsel esialgne rühma padrunitagavarara, mis veetakse rühma kuulipildujavankrites - üks tuleüksus, läheb rühmaga positsioonile kaasa ja koondatakse rühma laskemoonapunkti. Vankrid vabastatakse padrunitest ja sõidetakse nendega kompani laskemoonapunkti (L.P.), et täiendada rühma padrunitagavaraga,

juurevedades neid kompani laskemoonapunktist.

Kompani lahinguvooris veetav laskemoon moodustab kompani L.P., mis erineb laskurikompani laskemoonapunktist sellega, et seda täiendatakse laskemoonaga otse rügemendivoorist.

Vabanenud kompani laskemoonavankrid ja ka rühma kuulipildujavankrid kasutatakse padruniteveoks rügemendivoorist.

Kompani laskemoonapunktist padrunitel laialitoimetamist rühmadele korraldab kompani relvur. Samuti muretseb kompani relvur õigeaegselt rügemendivoorist laskemoona täiendise.

Pealetungilahingus on laskemoonaga varustamine märksa raskem, kui kaitsel, sest pole võimalik luua padrunitel mahapanekuga kohalikke tagavarasid, kuna tulevõitlus nõuab siin suurt laskemoonahulka. Et soodustada laskemoonaga varustamist, tuleb pealetungil varustada nii võitlejaid, kui ka voore, võimalikult suure padrunitagavaraga.

Kallaletungil, kus veovahendid ei saa liikuda koos oma üksustega, vabastatakse need padrunitest ja moodustatakse kallaletungilähtealusel kompani L.P., kust on võimalik kallaletungi vältel varustada rühmi laskemoonaga peamiselt käsitsi, harva vankritel vedades.

L i s a nr.1.

Hobuse rakendamine.

1. Rakendamise mõiste alla kuuluvad järgmised tegevused:

- a) Veovahendi järelevaatus ja asetamine rakendamiseks soodsale kohale,
- b) rakmete ümberpanek hobusele ja
- d) rakmeis hobuse ühendamine veovahendiga.

2. Rakendamist teostatakse määratud signaali või käskluse järgi:

"Rakenda!"

3. Käskluse täitmiseks läheb hobusemees oma veovahendi juure ja kontrollib:

- a) asside mutrid,
- b) käikude omavahelise kinnituse,
- d) aisade asetuse ja juhtmete pingutuse ja
- e) koorma pakkimise.

4. Kui vaovahend ja koorem on korras, siis hobusemees asetab veovahendi rakendamiseks soodsale kohale ja määrab veovahendi rattad, kui viimane liigub ratastel.

5. Kõik ilmsiks tulnud puudused kõrvaldada; kui see võimalik ei ole, siis kanda kuulipilduja ülemale ette põhjused, mis takistavad väljasõitu.

6. Kui eelpool tähendatud toimingud tehtud, läheb hobusemees (jookstes)talli või hobuse asukohta hobusele rakmeid ümber panema. Rakmed peavad asuma hobuse läheduses ja selgapanemise järjekorras. Kõige peal asuvad valjad, siis sedelgas (kahe- ja neljahobuse rakendiste hulka ei kuulu), rangid ühes lentsidega ja trengidega (kui veovahendid aisadega, siis viimased puuduvad), look ja kõige all ohjad.

7. Ünehobuse rakmete selgapaneku järjekord: Enne iga üksiku rakme selgapanemist kontrollida rakme korrasolekut. Kui tulevad ette puudused, siis need viibimata

kõrvaldada. Rikked, mille kõrvaldamiseks puuduvad võimalused kohapeal, peab hobusemees kandma ette kuulipildujaülemaale.

8. Valjad panna pähe. Selleks panna esmalt hobusesele suulised suhu, lükata kuklarihm üle kõrvade ja kinnitada kurgurihm. Elava iseloomuga hobustele panna suulised suhu pärast valjaste pähepanemist. Kui valjad peas, vaadata, et rihtmäd oleksid pea ligi, keerdudeta ja et kurgurihma ja kaela vahele mahuks vabalt 3 sõrme serviti käel. Talvel soendada suulisi peos või tulel enne hobusele suhupanekut.

9. Sedelgas asetada selga. Selleks tõsta sedelgas hobuse turjale ja sealt libistada tagasi hobuse seljanõkku madalamale kohale. Sedelgavöö kinnitada nii, et liikumisel ei libiseks see oma kohalt ära. Pingutatud sedelgavöö ja hobuse kõhu vahele peab mahtuma vabalt üks sõrm. Sedelgarihmad visata hobuse seljale. Tähele panna, et sedelgapadjad oleksid puhtad liivast ja et neil ei leiduks higist kõvaks kuivanud kohti, mis võiksid hõõruda ära hobuse selja. Seesuguste nähete puhul puhastada sedelga padjad niiske lapiga.

10. Rangide kaelapanemiseks pöörata rangikatus alla ja lükata rangid üle hobuse pea. Pöörata rangid õigesse asendisse kaela kõige peenemal kohal; tõmmata lakk ettepoole rangipuid ja lükata rangid vastu hobuse õlgu. Rangid peavad olema niivõrt avarad, et kaela ja rangide laiema osa vahele mahuks lapiti käsi.

11. Lentsid asetada hobusele nii, et kõik rihtmäd oleksid keerdudeta ja langeksid vabalt hobuse seljale. Hobuse saba tõmmata niuderihma tagumisest osast üle. Niuderihm peab olema niivõrt vaba, et ta ei segaks hobuse kõndimist. Sagedam hobuse vigastus, mis põhjustatud lentsidest, on hõõrumine kootidele ja laudjale, mis tingitud niuderihma liig pingutatud asetusest ja laudjarihma liigest määrimisest.

12. Pärast eelnimetatud rakmete ümberpanemist hobusele, võtab hobusemees looga ja ohjad ning talutab hobuse veovahendi juure, hoides hobust parema käega põskrihmast.

Kui hobune asub lahtris, tuleb teda talutada välja tagurpidi.

13. Rakmeis hobuse ühendamiseks veovahendiga, tuleb:

- 1) viia hobune aiste vahele ja jätta seisma niisugusele kaugusele, et ta rakendatult kõndides ega jookstes ei puutuks tagumiste jalgadega veovahendisse;
- 2) vasaku käega võtta kinni sedelgarihma rõngast; look asetada maha, nii et see seisaks harudel püsti ja toetuks vastu rakendaja paremat jalga;
- 3) tõsta üles vasakpoolne ais ja juhtida sedelgarihmarõngas aisale.
- 4) Look ühendada aistega. Selleks võtta vasakpoolne rangiroom, vaadata, et tal oleks pööratud peale kaks keerdu ja pöörata rooma silmus ümber aisa alt üles. Panna looga ots rooma silmusesse, nii et ais jääks looga väljalõikesse ja room asuks tagapool looka. Sellejärele hobusemehelminna hobusest paremale poole (eest läbi). Võtta parempoolne ais ja toetada vastu looga lõiget. Selle järele võtta parempoolne room, vaadata et tal oleks sees samuti kaks keerdu ja pöörata room tagantpoolt looka üle aisa ja juhtida silmus looga otsa. Kontrollida, et hobune oleks aiste vahel otse s.t. et mõlemad roomad oleksid kinnitatud aiste külge ühekõrguselt.

14. Kinnitada rangirinnus. Selleks pöörata rinnust kaks korda ümber rangipuude ja selle järele tõmmata rangipuu otsad kokku. Rinnuserihm kinnitada järgmiselt: rinnuseots tõmmata ülevalt poolt rangipuude ja rinnuse mähise vahelt läbi; seda korrata mitu korda, kui rinnuse ots on pikk; selle järele tõmmata rinnuse ots alt üles endist teed mööda tagasi, nii et tekiks silmus, millest rihma ots juhitakse läbi ja silmus tõmmatakse kõvasti kokku.

15. Sedelgarihma otsad kinnitada parempoolse aisa ümber. Selleks sedelgarihm tuua pealtpoolt üle aisa, kee-

rata üks kord ümber, tuua ots eestpoolt välja, pöörata aisa juurest üle rihma vasakule, pöörata veel kord ümber aisa ja viia ots esimese pöörde alt läbi ning pingutada ümber aisa kõvasti kinni. Ülejäänud rihma ots Reerutada ümber aisa, keerud üksteise kõrval ja rihmaotsa lõpp kinnitada jällegi samuti eelviimase pöörde alt läbiviimisega. Kõhualuserihm kinnitada samuti, nagu sedelgarihmgi; rihmakeerutised asetada sedelgarihmast tahapoole aisa vabale osale.

16. Ohjad kinnitada suuliste rõngastesse, viies ohjavarud pealtpoolt roomasid (võib viia kõva peaga hobuse juures ka altpoolt) ja kinnitada otsad nii, et pandlad jääksid väljapoole.

17. Pärast rakendamist kontrollida: 1) et kõik rihmad oleksid keeratud; 2) et rangid ei takistaks hobuse hingamist ja 3) et lentsid ei segaks liikumist.

Ühehobuse kaariku rakendis.

1. Ühehobuse kaariku rakendis erineb teisest ühehobuse veovahendite rakendistest järgmiselt: rakmete hulka ei kuulu look, rangiroomad on asendatud laia, pandlaga varustatud rihmaga ja rangide külge kuuluvad veel trengid.

2. Rakmete selgapaneku järjekord hobuse kaariku ette rakendamiseks on järgmine:

- 1) panna hobusele väljad pähe,
- 2) panna sedelgas selga,
- 3) asetada rangid ühes lentside ja trengidega kaela,
- 4) kinnitada rinnusrihm ja võtta ohjad kätte.

Rakendamise juures on maksavad samad põhimõtted, mis kirjeldatud eelpool.

3. Rakmeis hobuse ühendamiseks kaarikuga, asetada hobune aiste vahele, nagu kirjeldatud eelpool. Ühendada kolgiga enne parempoolne ja siis vasakpoolne treng. Ühendada kaariku aisad rooma asendava rihma abil rangidega, mille juures pidada silmas, et trengid oleksid pingul ja et kinnitamine sünniks aisa küljes leiduva raudvõru läbi, sidudes rihma ots ümber aisa. Sedelga-

rihm kinnitada vastavalt eelpool toodud kirjeldisele. Ohjad kinnitada suulise rõngaste külge. Pärast rakendamist toimetada ülevaatust ja kinnitada aisatoed aiste külge nii, et nad ei ripneks liikumisel.

Lahtirakendamine.

1. Lahtirakendamist teostada võimalikult kohal, kuhu kavatsetakse jätta veovahend, et ei tarvitseks hiljem seda liigutada edasi inimeste jõul.

2. Lahtirakendamiseks antakse käsklus:

"Lahti - rakenda!"

Ünehobuse veovahendi lahtirakendamine.

Ünehobuse veovahendi lahtirakendamisel toimetada rakmete vabastamist järgmiselt:

- 1) vabastada ohjad, kerida (lapata) kokku ja riputada üle parema õla;
- 2) vabastada sedelgarihma otsad;
- 3) vabastada parempoolne roomasilmus looga otsast, kuna ais lasta kukkumiseta maha;
- 4) look ja sedelgarihmad vabastada ka vasakpoolse aisa küljest ja ais lasta jällegi kukkumiseta maha;
- 5) haarata look vasakusse kätte, kuna paremaga hoida hobust suukõrvvalt ja talutada ta lahtrisse või määratud kohale;
- 6) ohjad ja look panna rakmikku;
- 7) rangid võtta ära ühes lentsidega, milleks tõmmata lentsid hobuse seljast üle, pöörata rangikatus allapoole ja tõmmata rangid üle hobuse pea;
- 8) sedelgas võtta ära;
- 9) vahetada valjad päitsete vastu ja kinnitada hobune viimaste abil määratud kohale.

Ünehobuse kaariku lahtirakendamine.

Ünehobuse kaariku lahtirakendamisel toimida järgmiselt:

- 1) vabastada aisatoed,
- 2) võtta ohjad ära ja riputada need paremale õlale,
- 3) vabastada sedelga rihma otsad,
- 4) vabastada aisad ja lasta need kukkumiseta maha,
- 5) vabastada trengid,
- 6) viia hobune määratud kohale,
- 7) panna ohjad rakmikku,
- 8) tõmmata lentsid hobuse seljale ja võtta rangid kaelast ära,
- 9) vahetada valjad päitse vastu ja paigutada hobune oma kohale.

Hobusemehe kohused pärast lahtirakendamist.

Pärast hobuse lahtirakendamist ja ärapaigutamist kõige esmalt anda ette heinad. Selle järele hobusemel on teha veel järgmist:

- 1) kontrollida veovahendi korrasolekut ja koorma pakkimist edaspidiseks liikumiseks;
- 2) kui veovahend ei asu määratud kohal (näit. vihmade ilma puhul kuskil varju all), paigutada see ümber;
- 3) määrada vankril teljed;
- 4) kontrollida rakmete seisukorda, puhastada ja määrada neid ning asetada nad käe-järgi, nii et rakendamine võiks ka pimeduses sündida vaikselt ja otsimisteta;
- 5) vaadata järele hobuse seisukord.

Kõigist ilmsiks tulnud puudustest ja teel leitud vigadest kanda jaotlemale (kuulipildujaotlemale) ette.

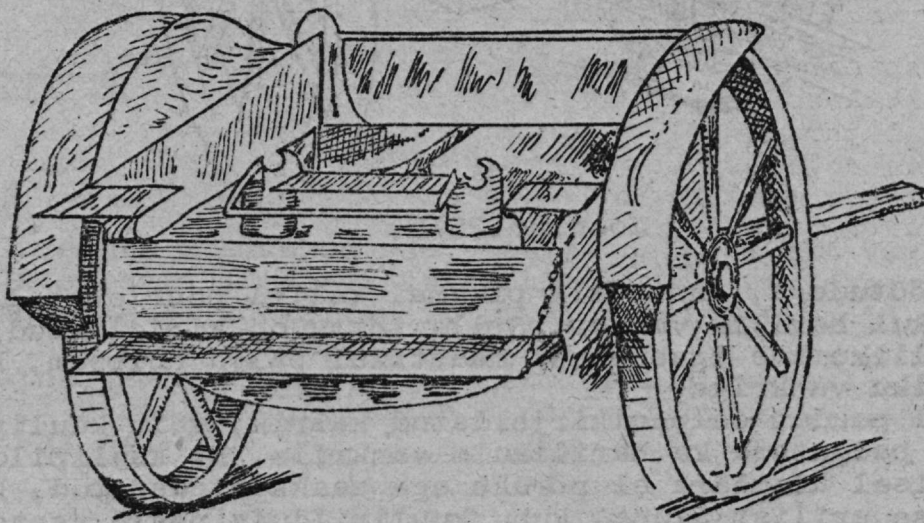
L i s a nr.2.

Rk. "Maksim'i" vankrile asetusviise ja aluste tüüpe.

Rk ja tema varustuse vedamiseks on kõige kohasem sel-

leks otstarbeks valmistatud kuulipildujavanker (kaarik). Sellele vankrile on ehitatud peale vastavad pesad kuulipilduja ja muu varustuse ärapaigutamiseks. Kuulipilduja ja ka muu varustuse mahutamine ja pealepaigutamine on niisuguse vankri juures hõlbus ja sünnib ajaviitmata. Juba ehitusel on peetud silmas asjaolusid, et kuulipilduja asetus oleks kindel ja et pealepaigutamine ja mahavõtmine oleks läbiviidav kerge vaevaga ja väikse ajakuluga.

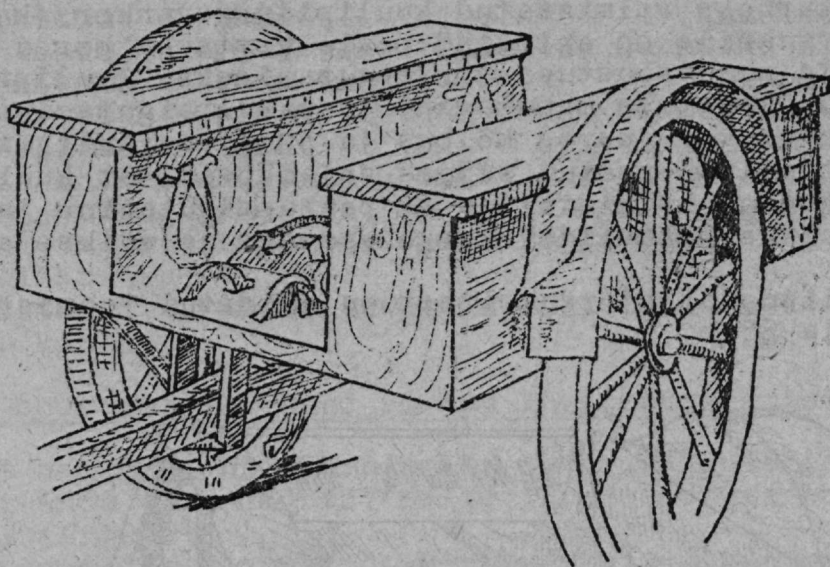
Üks niisugustest vankritest on näidatud joonistel nr. ne.25-a ja 25-b

Joon.nr.25-a.

Vanker (kaarik) koosneb kahest poolest: esimene pool - eelik (joon.nr.25-a) on rk ja osa lindikastide paigutamiseks, kuna tagumisele poolele (joon.nr.25-b) asetatakse jalad õhumärkide tulistamiseks ja muu varustus.

Mõlemad Kaarikupoolel on ühendatud lühikese tiisliga ja kinnitatud poldiga. Nii kinnitamine kui ka lahutamine on väga kergesti teostatavad. Kaarikud toetuvad suurte

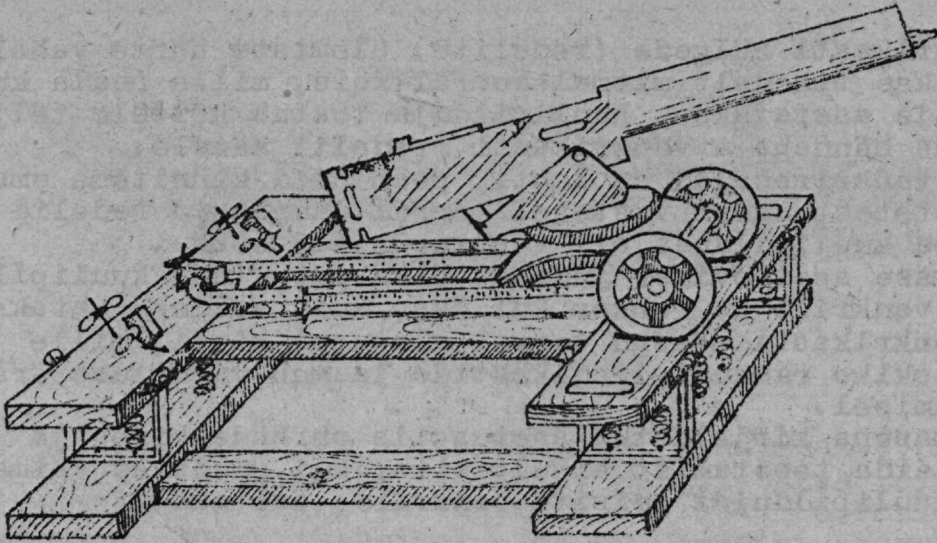
Joon.nr.25-b.

läbimõõnudega, tuntuvalt pikemal teljel pöörlevatel ratas-
tel, kui harilik vanker. Selle tõttu on kirjeldatud vank-
riga liikumine igasugusel maastikul palju hõlpsam, kui
hariliku vankriga.

Kui puudub eelpoolkirjeldatud kaarik, võib kuulipil-
dujat paigutada ka harilikule vankrile. Et kuulipilduja
vedamisel ülemäära ei pöruks ega saaks vigastatud, kasu-
tatakse erilist alust, kuhu kuulipilduja peale asetatak-
se. See alus peab võimaldama kuulipildujale korralikku
asenemist ja jätma ruumi vankrile veel lindikastide ja
muu varustuse paigutamiseks.

Üht niisugust alust kujutab joon.nr.26.

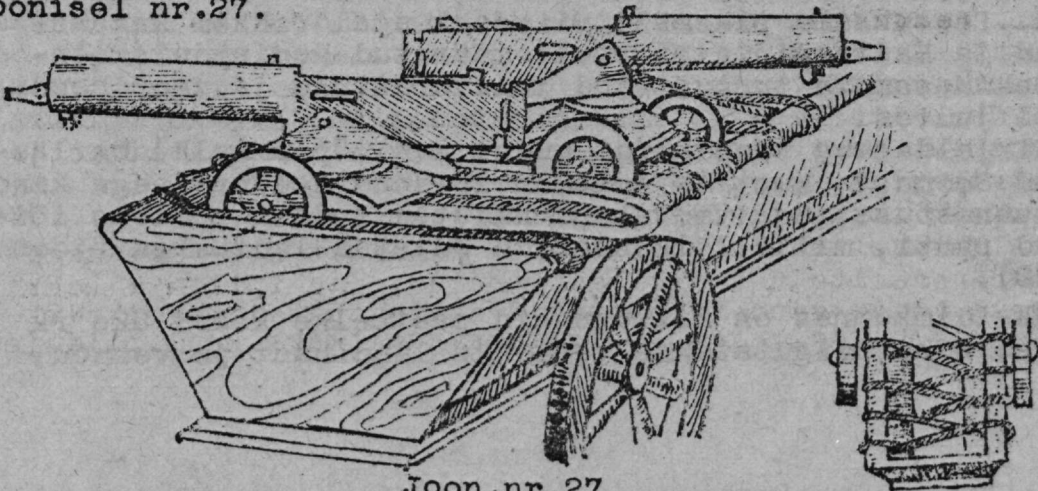
Alus asetatakse vankrile ja kinnitatakse rihmadega
vankriredelite (vankrikasti) külge. Kuulipilduja kinnita-
miseks alusele on valmistatud sellekohased pesad. Nii-
sugusele alusele võib paigutada kuni kaks kuulipildujat.

Joon.nr.26.

Aluse hää omadus on see, et ta paigutatult vankriredelite peale jätab vankrikasti täiesti tühjaks, võimaldades seega küllaldaselt ruumi lindikastide ja muu varustuse ärapaigutamiseks.

Teine asetusviis harilikule maasõidu vankrile, kui eelpool kirjeldatud eriline alus puudub, on näidatud joonisel nr.27.

Joon.nr.27.

Vankrikasti külgede (redelite) ülemiste äärte vahele tõmmatakse tihedalt mitmel korral köis, mille peale kuulipilduja asetatakse. Kuulipilduja toetub köitele teljega, kuna hännaga - vankrikasti (redeli) äärele.

Kui vankriredelid on lahti, peab need kinnitama omavahel otstest, sest vastasel korral langeksid redelid ja köied kuulipilduja all vankripõhjale kokku.

Viimase asetusviisi juures võiks paigutada kuulipildujaid vankrile ka rohkem kui üks, kuid sellega kataksime vankrikasti peaegu tervel ulatusel kinni, mille tõttu tekiks raskusi lindikastide ja muu varustuse ärapaigutamisel.

Viimasena kirjeldatud asetusviis on hädaabinõu ja võiks leida teostamist ainult siis, kui puuduvad võimalused kuulipildujat teisiti vankrile asetada.

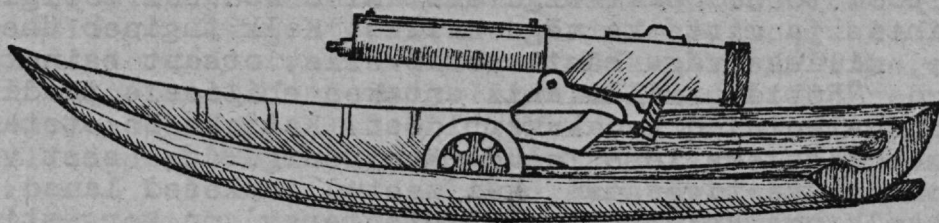
L i s a nr.3.

Rk "Maksim'i" talivarustuse- ja veovahendite tüüpe.

Abinõud rk edasitoimetamiseks lumel on alles katses- tamisel, mille tõttu neid on käsitamisel õige mitmesugu- seid. Peatuksime pikemalt viimasel ajal rohkem katsas- tatud ja Kaitseministri poolt määratud komisjonis ots- tarbekohasemaks tunnustatud talivarustuse ja veovahendi tüübi juures.

Kirjeldatava veovahendi mudel n.n. "paatkelk" on lae- natud Soomest, kust ta juba on leidnud kauemat aega kind- la tunnustuse. See veovahend kujutab endast pooleks löi- gatud paati, mille löikekoht on suletud lautükiga (joon. nr.28).

Rk-toimkonnas on niisuguseid paatkelke kaks: üks rk veoks, kuhu paigutatakse veel üks lindikast ja veenõu,

Joon.nr.28.
Rk "Maksim'i" paatkelk.

kuna teine, mõttudelt veidi väiksem, kasutatakse padrunite veoks. Väiksemasse paatkelku paigutatakse toimkonna lindikaste 8 tükki ja tagavararauakast. Koormakaal on esimesel 80 kg ja teisel - 82 kg. Kumbagi koormat veavad 3 - 4 meest. Kuulipilduja ja ka varustus asetatakse paatkelgule ehitatud vastavatesse pesadesse, mille kaudu on välditud kuulipilduja ja varustuse väljakukumine. Rk pakkimiseviis on kaheksugune: 1) alusel ja 2) alusest eraldatult. Esimene viis on otstarbekohasem, sest kuulipilduja on sealjuures alati töövalmis (nagu näidat. joon.28), kuna teise pakkimiseviisi juures võtab töövalmisseedmine aga teatud aja. Halbade omadustest esimese viisi juures on see, et kuulipilduja, seega raskuse keskpunkt, asub palju kõrgemal, kui teise viisi juures, mille tõttu ümbermineku võimalused palju sagedamad. Nimetatud pahet saab teatud määral parandada, kui kuulipildujast eraldada rattad; sellejuures asetub kuulipilduja umbes 7 cm madalamale.

Nii ühe kui teise paatkelgu vedamiseks on otstarbekohasem kasutada lülitavaid veorakmeid (joon.nr.29), mis võimaldavad vedamiseks rakendada mehi tarviduse järgi kord vähem kord rohkem.

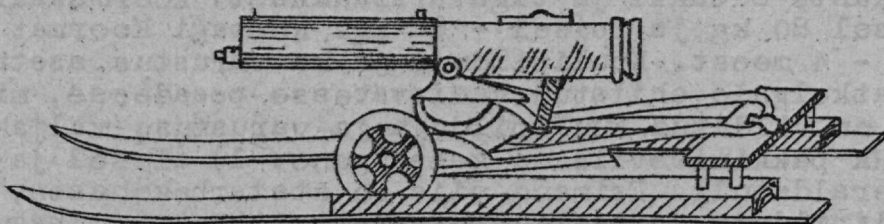

Joon.nr.29.

Eelpool toodud paatkelgu ehitamine kodusel teelgi on väga lihtis ja mitte ka väga kallis. Kelk tugineb ühele suusale, milleks väga hästi sobib sile, otsast painutatud laud. "Ribid", mille abil antakse ehitisele paadi kuju, on painutatud kadakakeppidest. Katteks on otstarbekohasem kasutada lõhestatud männipeergusid, sest viimased on märksa tugevamad, kui saetud õhukesed laud.

Paatkelk oma kuju tõttu (esiots terav) on kergesti läbiveetav võsast, ilma et ta hakkaks kuskile kinni; paigutatult ühele siledale lauale, on hõlbustatud tema libisemine lumel, kuna paadile omased küljed takistavad teda ümberminemast.

Teine tüüp veovahendeid rk edasitoimetamiseks lumel on rk-suuskelk (joon.nr.30).

Joon.nr.30.
Rk-suuskelk.

Niisugusele kelgule on võimalik paigutada peale kuulipilduja veel kuni neli lindikasti - kaks kummalegi poole. Suuskelgu vedamine on õige kerge, nii et juba kaks meest veavad seda edasi suurema vaevata.

Halbu omadusi selle tüübi juures on:

- 1) Kinkudest ja kõngastest alla liikudes kipub suuskelk tormama vedajatele otsa, kui need ei jõua liikuda küllalt kiirelt eest ära. Vedajate tasakaalu kaotamise puhul tormab suuskelk paratamatult vedajatele otsa; tekib aegaviitev peatus.
- 2) Läbisõidul võsastikust või pöösastikust tulevad esile tülitavad takistused, mis tingitud suuskelgu halvast juhitudavusest, sest pikad suusad kipuvad edasi liikuma ainult sirgjooneliselt. Ka takista-

vad võsastik ja puuksad suuskelgu edasitoimetamist lihtsalt sellega, et jäävad kinni suuskade ja ka kuulipilduja osade vahele. Seega suuskelk on heaks rk edasitoimetamise vahendiks ainult lagedal ja enam-vähem ühetasasel maaalal.

Niisuguse kelgu ehitamine on samuti väga lihtis ja suuremate kuludeta, sest ta võimaldab kasutada ära vanu mäesuuski ja ka tugevamattüüpi põllusuuski, mis ei täida harilikul kasutamisel enam oma otstarvet.

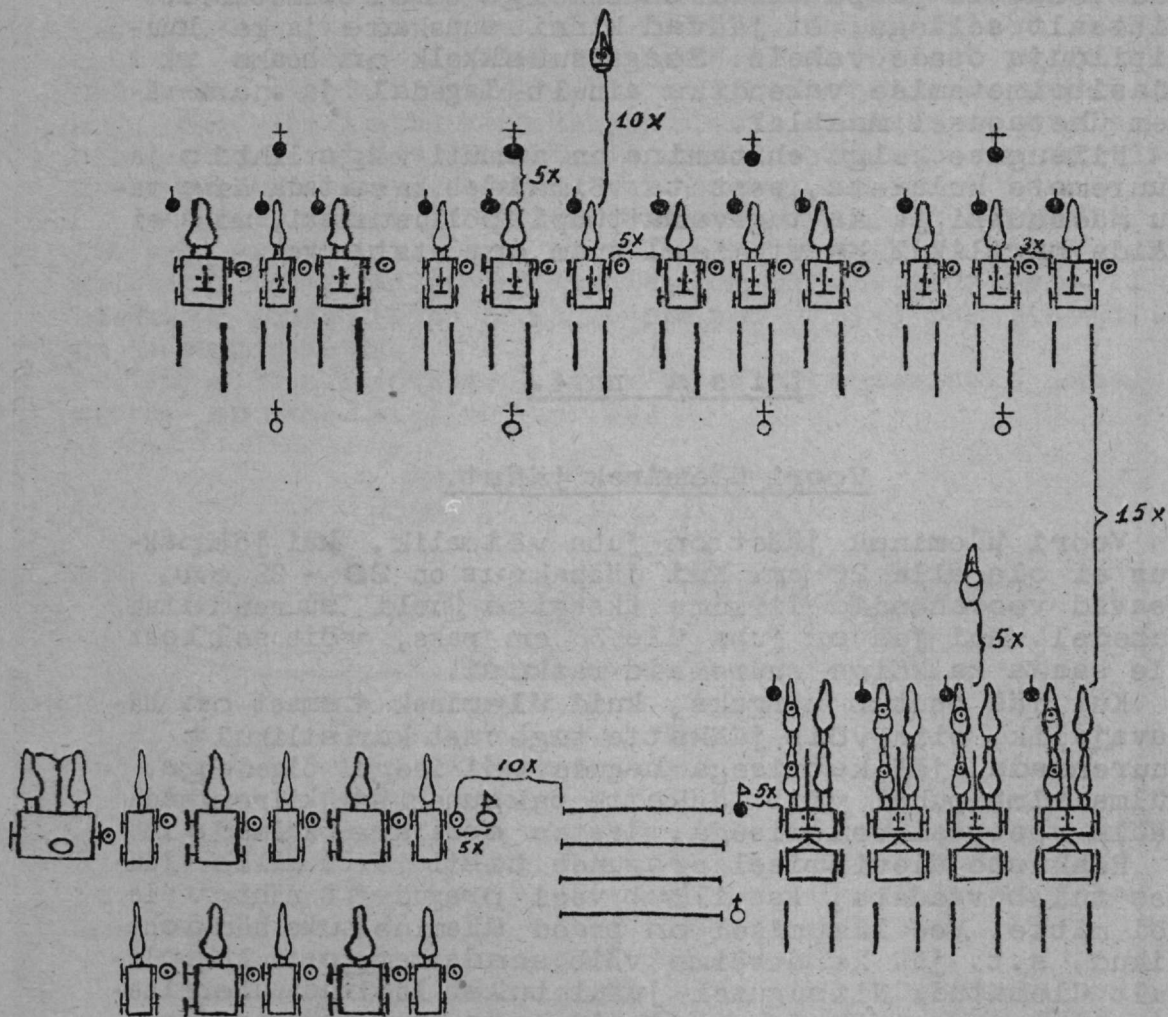
L i s a nr.4.

Voori üleminek jääst.

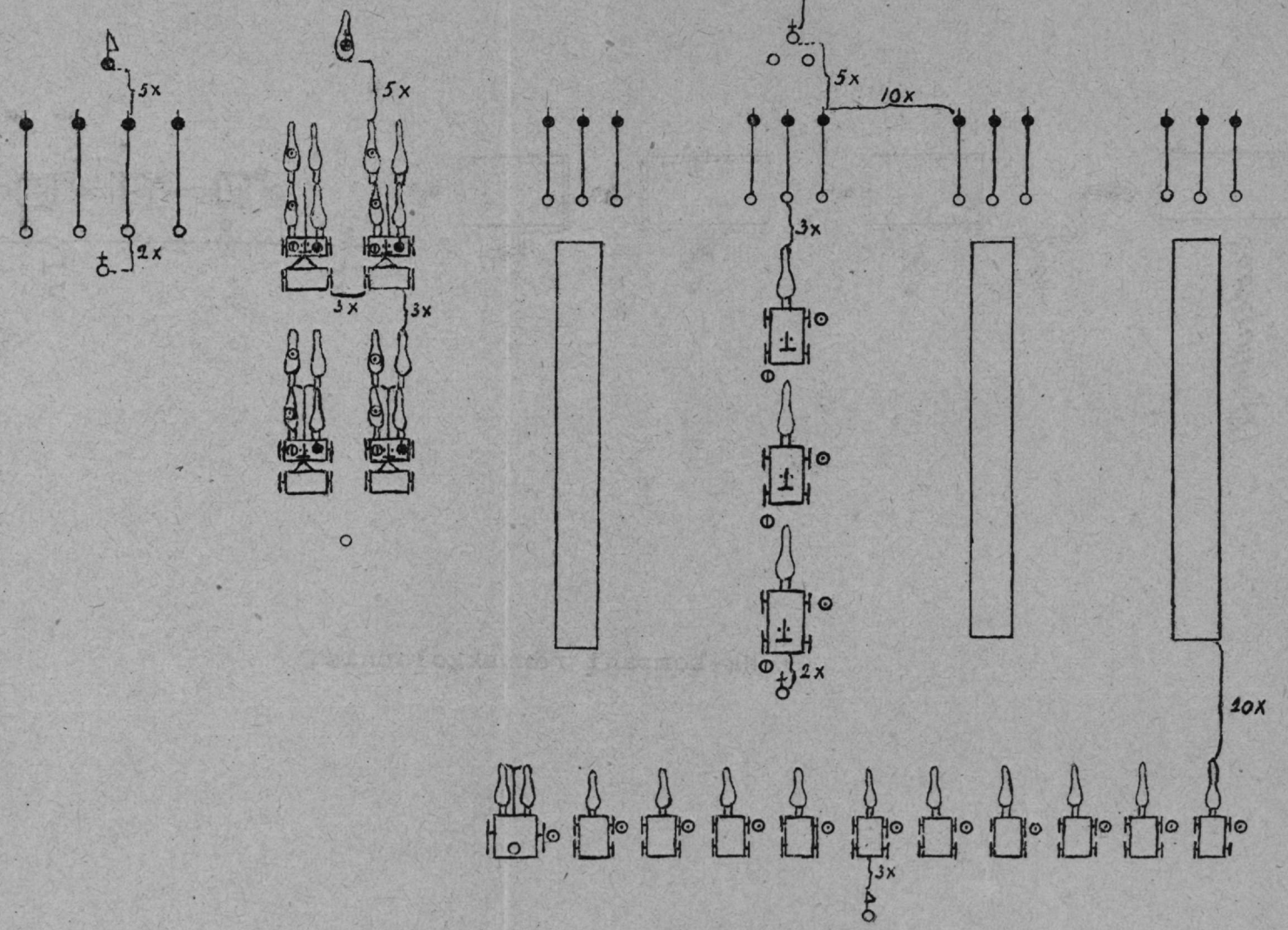
Voori üleminek jääst on juba võimalik, kui jääpaksus ei ole alla 20 cm. Kui jääpaksus on 20 - 22 cm, peavad veovahendid liikuma üksteise järele suurendatud vahedel. Kui jää on juba üle 35 cm paks, võib sellest üle saata ka kõige suuremaid raskusi.

Kui jää osutub nõrgaks, kuid üleminek temast on hädavajalik, siis võib jääkatte tugevust kunstlikult suurendada, jää katmisega hagude või isegi õlgedega. Külma ilma puhul võib jääkatte paksunemist kiirendada jääle vee pealevalamisega, lastes seda ära külmada.

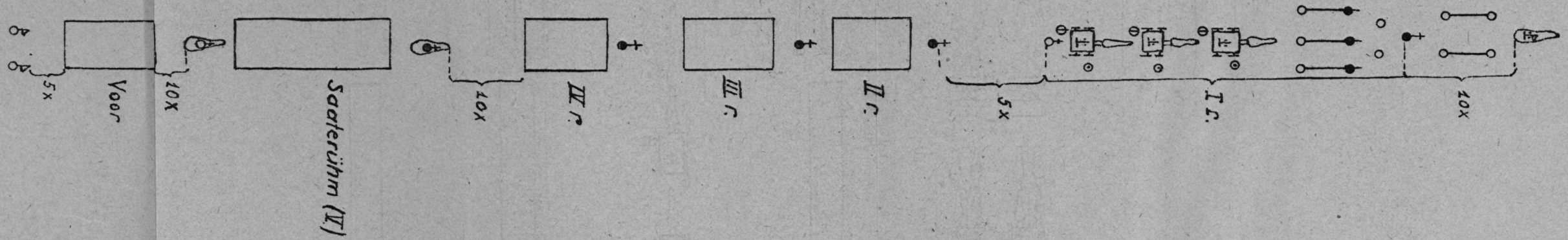
Raskuste üleviimisel praguneb tihti jää, mille juures tuleb vaadata, kas ilmub vesi pragudest nähtavale või mitte. Vee ilmumisel on praod üleminekuks hädaohtlikud, s.t. jää kandevõime võib saada kergesti lõpuliikult ületatud. Niisugusel juhul tuleb loobuda üleminekust ja asuda jääkatte vastupidavuse suurendamisele kunstlikult. Jääkatte vastupidavuse proovimisel tuleb olla õige ettevaatlik. Jääpaksuse mõõtmiseks raiuda jäässe auk, kaldast vähemalt viis meetrit eemale. Paksu jää juures veepinna kõrguse muutumisest tekkinud laiadest pragudest (meres) üleminek võib sündida laudadest või lattidest ehitatud sillakeste abil.

Rk-kompani joonel.

Rk-kompani rühmakolonnidena joonel.

Rk-kompani rännakkolonnis.

Al 932
Kideman